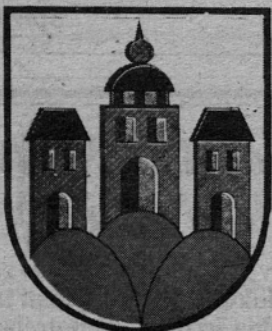

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

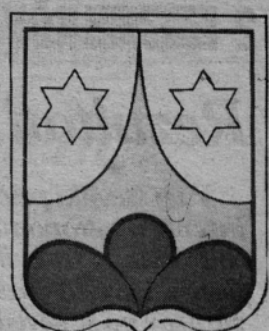
Leto XVII
Številka 11
November 1987

NOVICE

Glasiló socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO

GORNJI GRAD

Ob dnevu republike

Dolga in težka je bila pot delegatov, ki so se v novemberskih dneh leta 1943 z vseh strani zasužnjene domovine prebijali v slikovito bosansko mesto Jajce, da bi kot odposlanci narodov in narodnosti doprinesli k zgodovinskemu dogodku in sklepom AVNOJ-a. Med temi je bila tudi 17 članska slovenska delegacija, saj se zaradi nemške ofenzive zasedanja v Jajcu ni udeležilo vseh 42 delegatov, kolikor so jih izbrali na zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju v oktobru 1943, ko so postavljali temelje slovenske državnosti in okviru jugoslovanske skupnosti. Osnovno načelo je tudi bilo uresničevanje programa zedinjene Slovenije, to je tistih revolucionarnih idej iz leta 1848, ki se v zgodovini tega malega naroda v kasnejših viharnih obdobjih slovenske zgodovine žal niso uresničile, saj smo Slovenci ostali razbiti med štiri države. Pri tem so tako kot po končani v prvi tudi v drugi svetovni vojni imele odločujočo besedo velesile. Po prvi svetovni vojni je eno šestino slovenskega ozemlja, ki bi v nasprotnem primeru pripadlo Avstriji s svojimi soborci otel general Maister. Tudi v maju leta 1945 je jugoslovanska partizanska vojska vkorakala v Trst, Gorico in Celovec, slovensko stražo pa postavila celo pri vojvodskem prestolu na Gosposvetskem polju.

Ob prazniku republike se poglobimo v svojo domovino, njen nastanek, na boje, prizadevanja in žrtve za uresničitev tistih ciljev, na katere smo ob praznovanju tega praznika tako ponosni, ponosni, da živimo v svobodni domovini, da današnje generacije niso obremenjene s tem, da bi se za svobodo te domovine morale bojevati, se odpovedovati in krvaveći, kot so to morale tiste generacije v najtežjih dneh našega obstoja. Dalekosežni sklepi AVNOJ-a so pomenili vrsto novega v našem povojnem družbenem razvoju. Ustanovitev republike na federativni osnovi, bratstvo in enotnost, nacionalna osvoboditev, popolna enakopravnost vseh narodov in narodnosti Jugoslavije — to je bil revolucionarni program, ki je v celoti preveval sklepe drugega zasedanja AVNOJ-a. Ustave, ki so si sledile v povojnem obdobju, so te pridobitve uzakonile in učvrstile. Samostojnost vsake republike je posebno potrdila ustava iz leta 1974. Prav ta ustava nas je nedvoumno opredelila za republiko, državo, v kateri delovni ljudje in občani ugotavljajo in uresničujejo suverenost, enakopravnost in nacionalno svobodo ter zagotavljajo pogoje za vsestranski razvoj in napredek slovenskega naroda. Narodi v Jugoslaviji smo si v svojih medsebojnih odnosih drug drugemu v oporo. Pri tem pa moramo nujno upoštevati in spoštovati različnost in specifičnost vsakega naroda. Posebno je to pomembno v današnjem času, ko vse pogosteje prihaja do skrhanih mednarodnih odnosov. Potrebno je upoštevati njegovo kulturo, njegovo preteklost, razvoj pa tudi pridobitve. Če bi dosledno spoštovali sklepe, sprejete pred 44 leti, bi marsikatera razhajanja in očitanja označili kot nepotrebna.

Smo že zakoreninjeni v tej naši domovini, ki ni samo rodna gruda, prst, snov, pač pa vsa naša preteklost, vse lepe navade, vsa ljubezen do dela, zavzetost za napredek, za ljudsko izročilo. Domovina je skrb in ljubezen za narod in ljudi, ki živijo na tem koščku naše zemlje in ustvarjajo za lepši in boljši jutri.

Če nas v teh težkih časih more kaj hbrariti, nas more ta naša preteklost, v kateri so naši narodi premagali številne težave. In če smo Slovenci lahko na kaj ponosni, smo lahko na OF, na kočevsko rojstvo Slovenije, ki sta ga potrdila drugi AVNOJ v Jajcu in 42 letna zgodovina, ki smo jo srečno preživeli v novi Jugoslaviji.

ZDRAVKO NOVAK
predsednik
OK SZDL Mozirje

Danes nas je nekaj sto, jutri nas bo nekaj tisoč...

Vsi zbori skupščine so bili enotni

Na zasedanjih Skupščine občine Mozirje z dne 27. 10. 1987 in 28. 10. 1987 je na družbenopolitičnem zboru, zboru krajevnih skupnosti in zboru združenega dela bilo postavljeno delegatsko vprašanje, kaj je resničnega okrog priprav za gradnjo odlagališča jedrskih odpadkov v občini Mozirje — Solčava oziroma v občini Velenje.

O tej vesti je razpravljala mladina občine Mozirje, ki je od skupščine terjala tudi odgovor. Izvršni svet SO Mozirje, skupina delegatov za Zbor občin, izredno vznemirjeni in revoltirani pa so krajani Lučkega in Solčavskega in celotno prebivalstvo Gornje Savinjske doline.

Delegati na zasedanju skupščine občine Mozirje smo ugotovili, da informacija, ki je objavljena ni skladna z odgovori Izvršnega sveta SR Slovenije, ki jih je dal dne 2. 7. 1986, 13. 1. 1987 in ne z informacijo, ki smo jo dobili 1. 10. 1987 od skupine za oceno posegov v okolje. Družbenopolitična skupnost občine Mozirje kot pristojna za posege za prostor, do sedaj ni bila obveščena o ožjem izboru lokacije za odlagališče, niti o terenskih raziskavah.

Od pisanja v Mladini in v dnevniku Večer z dne 14. 10. 1987 je minilo dovolj časa, da bi nekdo od odgovornih za obveščanje javnosti lahko to vest zanikal v primeru, da ni resnična.

Objavljen članek Pet in ena je med prebivalci Gornje Savinjske doline povzročil ne le vznemirjenje in revolt, ampak tudi nezaupanje v javnost dela in resničnost uradnih izjav.

Zbori skupščine so po obravnavi vseh dosedanjih dogajanj, pisanj v sredstvih javnega obveščanja in na podlagi razprav sprejeli

SKLEP

da smo trdno odločeni, da ne dovoljujemo nikakršnih tovrstnih posegov za prostor. Območje Gornje Savinjske doline je po dolgoročnem prostorskem planu SRS predvideno kot rezervat pitne vode za potrebe regijskega pomena. Ob tem pretežni del občine pokriva območje Karavanško-Kamniškega naravnega parka. Ob treh krajinskih parkih na območju KS Luče, Solčava, Ljubno je največ vrst naravnih spomenikov, ki so z odlokom občinske skupščine zaščiteni in imajo značaj naravne in kulturne dediščine SRS. Savinjsko-Kamniške alpe so eno najbogatejših visokogorskih lovišč. Del območja Savinjsko-Kamniških alp je biogenetski rezervat in ima znanstveno raziskovalno namembnost. Sedanji podatki o zdravstvenem stanju prebivalstva kažejo na nadpovprečno oboletost občanov na dihalih, kosteh, gibalih, obtočilih in prebavilih ter kožnih

obolenjih. Občina ima v dolgoročnem in srednjeročnem družbenem planu razvoja opredeljeno kot prioriteto panogo turizem.

In ne nazadnje smo obmejna občina, kar pomeni, da bo poleg prebivalstva Zgornje Savinjske doline in širše revoluiran še kdo drug.

Zato smo delegati in občani mnenja, da so vsaka nadaljnja predvidevanja in raziskave tega območja neutemeljene, veliko trošenje denarja in časa.

Skupščina občine Mozirje želi čimprej odgovor na to problematiko v izogib dvomov, razburjanja in neljubih reakcij naših občanov.

Zahteva Solčavanov

Opravičeno je ogorčenje krajanov iz KS Solčava in Luče, kakor tudi — vsaj menimo tako — tudi ostalih občanov Zgornje Savinjske doline v zvezi izjav in pisanj v javnih občilih, ki se nanaša na možno lokacijo za bolj ali manj radioaktivne odpadke na območju KS Solčava.

Zavedati se moramo, da ima lahko takšno razmišljanje iz takšnih ali drugačnih razlogov, ki jih ne bi naštevali, katastrofalne posledice za to območje (pospešeno odseljevanje mladih ljudi, ki je že sedaj kritično).

Zato delegaciji KS Solčava in Luče prenašajo zahtevo krajanov, ki jih najbrž podpira večina obča-

nov naše občine, ki se glasi:

1. Od te nakazane variante za lokacijo za odlaganje radioaktivnih odpadkov se mora nemudoma odstopiti;

2. Družbenopolitična skupnost naj dobi v najkrajšem možnem času od pristojnih služb s tega področja jasno in nedvoumno zagotovilo, da odlagališča na tem območju ne bo, o tem mora obvestiti širšo skupnost;

3. Ne pristajamo na nikakršna pogajanja oz. strokovna prepričevanja.

V kolikor tega zagotovila ne bo, bodo organizirane množične akcije proti temu problemu.

Odgovor skupščine SR Slovenije

Že v prejšnji številki Savinjskih novic smo vas obvestili o zahtevi Skupščine občine Mozirje in Izvršnega sveta, da naj Skupščina SR Slovenije, Inštitut Jožef Stefan in Jedrska elektrarna Krško

potrdijo ali ovržejo objavljene informacije v Delu o možnih odlagališčih jedrskih odpadkov. Odgovor smo čakali več mesecev. Istočasno, ko je izšla prejšnja številka Savinjskih novic, pa je bila v reviji Mladina objavljena informacija z preciznimi možnimi lokacijami za odlagališče jedrskih odpadkov. Takoj zatem so reagirali delegati iz Solčave in Luče s svojim delegatskim vprašanjem in Skupščina občine Mozirje z delegatskim vprašanjem naslovljenim na Skupščino SR Slovenije, katerega so podprli vsi delegati iz naše občine. Tokrat je bil odgovor Skupščine SR Slovenije dosti bolj hiter in tudi malce bolj konkreten — prav gotovo tudi pod vtisom napovedanih množičnih pro-

testnih shodov v Titovem Velenju in Solčavi. Iz odgovora Skupščine SR Slovenije povzemamo:

— ... v okviru priprave strokovnih podlag za omenjeno analizo možnosti in pogojev, je strokovna služba za radioaktivne odpadke JE Krško samovoljno predložila prvih pet lokacij iz prve faze študije SEPO, ki so bile rangirane samo po geofizikalnih lastnostih (geoloških, seizmičnih in hidroloških podatkih), in sicer štiri v občini Velenje in eno v občini Mozirje, v nadaljnjo obdelavo po pogodbi z Geološkim zavodom Ljubljana. Skupina SEPO, ki sedaj dela, po pogodbi z Republiškim komitejem za energetiko, obdelavo kriterijev izbora lokacije odlagališča, se s tako omejitvijo potencialnih možnih lokacij odlagališča v SR Sloveniji ne strinja in je predlagala, da vse ostanejo v nadaljnji strokovni obdelavi, ki bo upoštevala poleg geofizikalnih tudi vse ostale pros-

Dostojanstven, a odločen »NE« v Solčavi

- Množičnega protestnega shoda se je udeležilo več sto občanov
- Mladinci so ustanovili ekološko skupino
- Zbrani množici so spregovorili mladinci iz Solčave, Luč, Ljubnega...
- Prebran je bil odgovor Skupščine SR Slovenije
- Predsednik SO Mozirje Anton Boršnak je zbrani množici zagotovil, da družbenopolitična skupnost občine Mozirje odločno odklanja možnost, da bi jedrsko odlagališče zgradili v mozirski občini

Ob 29. novembru, prazniku republike čestitamo občanom!

Družbeno-politične in delovne organizacije, Samoupravne interesne skupnosti, Skupščina občine Mozirje in njen izvršni svet, Izdajateljski svet in uredniški odbor Savinjskih novic.

SN objavljajo

- Dostojanstven, a odločen »ne« v Solčavi
Množični protestni shod v Solčavi
Veterinarji drugače organizirani
Priključitev celjskemu Zavodu za živinorejo in veterinarstvo
Bo Pavličovo sedlo končno odprto?
Kaj piše o tem problemu avstrijski tisk
»Iskali so majhne živalice«
O načinu dela naših geoloških raziskovalcev
Dom v Plestju
Nova pridobitev Logarske doline
Opozorilo o nošenju kresničke
Tudi odrasli bi jo morali bolj uporabljati
Legenda o Kunigundi
Zgodba iz ljudskega izročila

Za naslednjo številko pripravljamo
Kako smo v naši občini pripravljani na zimsko pluzenje

Stran

- 1
2
3
4
5
7
8

Rezultati kmetijskega pospeševanja

V tej številki pričujemo objavljati prispevke dr. Dolfeta Cizeja, diplomiranega inženirja agronomije, ki ga dobro poznajo mnogi kmetje iz Zgornje Savinjske doline. Tema njegovih prispevkov bo seveda kmetijstvo. Dr. Dolfet Cizej je kar precejšen del svojih raziskav opravil na kmetijah v naši dolini, vsi izsledki pričujočih zapisov pa se seveda nanašajo na stanje in razmere v kmetijstvu mozirske občine.

V letih 1967 — 1970 smo (še pred pričetkom široko organiziranega pospeševanja) v občini Mozirje usmerili v večjo tržno proizvodnjo prvih 80 kmetij. Te kmetije so bile z napisanim programom (zato smo jim skrajša rekli tudi »programirane« kmetije) rekonstrukcije celotnega gospodarjenja usmerjene skladno s pogoji, ki v občini Mozirje vladajo. To tipično predalpsko območje ima v strukturi kmetijskih površin v pretežni meri travinje in kar preko 90% vse rastlinske proizvodnje oplemeniti preko živinoreje. Prav ekološki faktorji so narekovali to dokaj intenzivno usmeritev v travno-krmno-govedorejski sistem gospodarjenja s specializacijo ali vsaj poudarkom na prirajo mleka.

Vseh 80 kmetij je bilo v l. 1973 z obširnimi proizvodno-ekonomskim vprašalnikom anketirano ter analizirano njihovo gospodarjenje v l. 1972, rezultati pa objavljeni in zagovarjani. Uspehi preusmerjanja so bili že po par letih tako v fizičnem obsegu kmetije (še posebej pa tržne) proizvodnje kakor tudi v ekonomskem pogledu zelo zadovoljivi in spodbudni. Nakazali so pravilno pot, ki jo je kmetijska zadruga Mozirje in njena pospeševalna služba (ob izdatni pomoči zunanjih strokovnjakov) zastavila in delno izvedla. Seveda pa je bil rok za rekonstrukcijo kmetovanja sorazmerno kratek (3—6 let) — zato preusmerjanje še ni bilo dokončano in rezultati še nepopolni.

S posebno široko zastavljeno anketo je avtor tega zapisa (in študije) vse kmetije v l. 1986 ponovno anketiral. Dobljeni podatki so bili obdelani (za proizvodno l. 1985) in primerjani s podatki iz izhodiščnih let (1966—1969) ter s proizvodnim letom 1972. Doseženi rezultati iz obdelave oz. študije lahko služijo kot napotek (navodilo) za nadaljnje delo kmetijske pospeševalne službe, pa tudi kot dokaz koristnega vlaganja družbenega denarja v to službo in v kmetije same.

Osnovne značilnosti ob preusmerjanju

Za preusmeritev so bile v teh prvih 4 letih izbrane le večje kmetije — povprečje vseh površin je bilo 38,28 ha, vendar od tega samo 9,37 ha kmetijske zemlje. Vse so bile čiste kmetije in razen dveh so imele zanesljivo nasledstvo. Značilno je, da se vse te kmetije niso velikostno spreminjale, v naslednjih 18-letih so se z največjim (zlasti na ravninskih kmeti-

jah) le nebitveno povečale. Ob upoštevanju klimatskih, reliefnih in proizvodnih razmer pa se je skladno z načrtom preusmerjanja precej spremenila struktura kmetijskih površin. Kmetije so opuščale pridelovanje žit (zaradi nizkih

na kravo iz doma pridelane voluminozne krme, kaže na odločilen vpliv, ki ga na ta gospodarski pokazovalec imajo mineralna gnojila. Prikazani podatki veljajo za 76 kmetij, ki so mineralna gnojila uporabljale:

Število kmetij	Mineralna gnojila kg/ha	indeks	Mleka iz volum. krme kg/leto	indeks
7	296	100	2.000 — 2.500	100
14	406	137	2.501 — 2.800	118
9	494	167	2.801 — 3.100	131
11	687	229	3.101 — 3.400	144
13	634	214	3.401 — 3.700	158
9	552	186	3.701 — 4.000	171
7	734	248	4.001 — 4.300	184
6	767	259	4.301 — 4.733	200
76	571	—	3.418	—

pridelkov in škode po divjadi), pa krompirja (zaradi nezanesljivosti tržnih razmer) in tudi deteljno-travnih mešanice. Tako se je površina njiv v teh 18 letih zmanjšala od začetnih 2,14 ha na 1,02 ha v letu 1985.

Na vseh kmetijah je bila takoj skrajša načrtovana pašno-kosna raba travinja (pred usmeritvijo so na ta način prehranjevali goveda le na 4 kmetijah). Za vsako kmetijo je bil izdelan natančno izrisan načrt čredink in nudena strokovna pomoč pri postavitvi čredinskega pašnika. Zaradi vse več in večje mehanizacije se je v teh letih zmanjševalo prvotno število okrog 20 čredink na sedanjih 10—11. Večina kmetij je prav dobro osvojila disciplino paše in oskrbe pašnika. Zaradi delne preusmeritve v govedorejski proizvodnji (pitanje itd.) in družinskih razmer pase danes na ta čredinski način že 70 kmetij, od tega jih 3/4 dodeljuje pašo poldnevno oz. za jutranji in popoldanski obrok, vsakokrat v odgrajevanem z električno nabitico žico. Povprečno pa popase kmetija 5,33 ha oziroma okrog 70% svojega travinja.

Produktivnost mineralnih gnojil

Kot prioriteta naloga intenziviranja je bilo postavljeno izdatnejše gnojenje z mineralnimi gnojili. Povprečno je bilo planirano po 700 kg teh gnojil na hektar kmetijske zemlje. Kmetije teh planinskih količin sicer niti v 18 letih niso dosegle, vendar so pa dvignile porabo od začetnih 262 kg/ha (takrat tudi precej preko povprečja SRS) na sedanjih 571 kg/ha. Podrobnejša analiza, ki je za gospodarjenje v l. 1985 upoštevala količino prirajenega mleka

Kaže se torej jasna ugotovitev: z večjo količino potrosenih mineralnih gnojil/ha kmetijske površine se veča tudi količina mleka, pridobljenega zgoj iz domače

Kazalec za 20 kmetij	759—1354 kg/ha kmetijske površine	50—341 kg/ha kmetijske površine	Indeks max. : min.
1	2	3	4 5
Ming. gnojilo/ha kmet. povr.	969	223	434
Kmetijska površina — ha	9,61	10,55	91
Število GVŽ/ha kmet. povr.	2,12	1,43	148
Število goved	22	17	129
Število krav	11,3	7,5	151
Mlečnost/kravo — kg	4.174	3.493	119
Mleka/ha kmet. povr. — kg	5.008	2.587	194
Prodano mleka/kravo — kg	3.389	2.263	150
Prodano mleka/ha kmet. povr. kg	4.064	1.859	219
Proizvodnost govedoreje v kg mleka/ha kmet. povr.	6.584	3.392	194

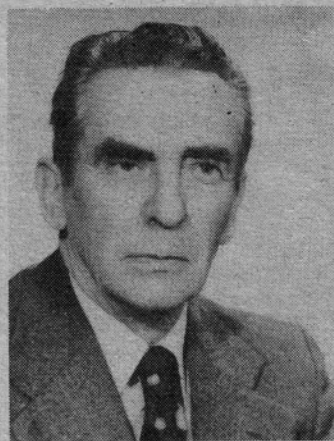
Iz te preglednice so možne marsikatero ugotovitev:

— poraba mineralnih gnojil je tudi med temi usmerjenimi kmetijami zelo različna (od 50 — 1.354 kg/ha),

— med kmetijami, ki trosijo najmanj gnojil, je 4/5 hribovskih (saj tudi splošno velja, da te kmetije porabljajo manj gnojil kot ravninske — delno tudi opravičeno zaradi večjega izpiranja na bolj strmih zemljah in zato tudi slabšega učinkovanja),

— kakor v letni mlečnosti na kravo ni večjih razlik (4.174 kg : 3.493 kg) — saj je tehnika krmjenja na vseh kmetijah precej izenačena, pa je ta razlika prav zaradi vpliva mineralnih gnojil občutna v priraji in prodaji mleka/ha kmetijske površine,

— nekoliko tvegana je trditev, ki pa izhaja iz preglednice: 746 kg mineralnih gnojil (to je

Dr. DOLFE CIZEJ

voluminozne krme. (Nekoliko odstopa od tega trenda 9 kmetij z mlečnostjo 3.701 — 4.000 kg, od katerih pa imata 2 kmetiji kurjo farmo in zato dovolj lastnega močnega organskega gnoja — zato kupujeta le malo mineralnih gnojil in tako znižujeta povprečje).

Po znani metodi za očitnost rezultatov so prikazani še tudi kazalci proizvodnosti za 1/4 (20) najboljših kmetij po količini potrosenih mineralnih gnojil nasproti 1/4 (20) najslabših kmetij. Preglednica za l. 1985 je naslednja:

razlika med povprečjem 20 najboljših kmetij manj povprečjem 20 najslabših kmetij:

969 kg — 223 kg = 746 kg je povečalo produktivnost zemlje, izražene v kilogramih prodanega »mleka« (kot mleko in živa teža vseh prodanih goved v razmerju 7 : 1), za 3.192 kg, to je 6.584 kg — 3.392 kg. Ali drugače povedano: vsak 1 kg mineralnega gnojila je povečal to govedorejsko prodajo s kmetije za (3.192 kg : 746 kg) 4,28 kg »mleka«. Slične podatke je dala tudi analiza gospodarjenja teh kmetij že za l. 1972. Takšen rezultat bi torej več kot opravičeval porabo mineralnih gnojil tudi po ekonomski plati (in je seveda daleč od današnje zelo pavšalne trditve dosti kmetovalcev: »uporaba mineralnih gnojil se ne splača — so predraga«!).

dr. DOLFE CIZEJ

Veterinarji drugače organizirani

V zadnjem času je bilo v občinah Mozirje in Velenje izrečenih veliko besed in popisanega veliko papirja v zvezi z ukinitvijo Savinjsko-šaleške veterinarske postaje in njeno pripojitvijo k celjskemu Zavodu za živinorejo in veterinarstvo. Zakonski predpisi terjajo svoje, ne glede na to pa je bilo precej razprav in prepričevanj na različnih ravneh v mozirski občini, tudi na izvršnem svetu, ki je končno le dal svoje soglasje. O tem so se odločali še delegati zborov občinske skupščine.

Nekaj ugotovitev glede tega najbrž ne bo odveč. Veterinarji se morajo skicevati na zakon o zdravstvenem varstvu živali iz leta 1985, ki poleg novosti s področja osnovnega varstva živali, prinaša tudi spremembe v organizaciji veterinarske službe. Zakon določa, da veterinarske postaje ne morejo več samostojno delovati, temveč le v okviru ustreznega zavoda. Dejavnosti zavodov so seveda z zakonskimi in podzakonskimi določili še podrobneje opredeljene.

Na podlagi vsega tega je jasno, da Savinjsko-šaleška veterinarska postaja nima možnosti, da bi se organizirala kot samostojen zavod. Razlogov zato je več. Na savinjsko-šaleškem živinorejskem področju je premalo živali, da bi se bilo ekonomsko upra-

vično prilagoditi zahtevam omenjenega zakona, poleg tega pa postaja tudi kadrovsko ni dovolj močna. Rešitev naj bi bila torej v priključitvi k Zavodu za živinorejo in veterinarstvo Celje. Veterinarji zagotavljajo, da se s tem za rejce na področju obeh sosednjih občin praktično ne bi spremenilo ničesar. Osnovno zdravstveno varstvo živali veterinarske postaje bi ostalo na enaki ravni kot doslej, veterinarska služba pa bi z združitvijo pridobila strokovno nadgradnjo.

Dejstvo namreč je, da se je živinoreja na našem področju v zadnjih petnajstih letih močno okrepla in razširila, s tem pa je postalo zdravstveno varstvo živali na usmerjenih kmetijah zelo problematično. Veterinarji se srečujejo z motnjami v reprodukciji živali in s presnovnimi motnjami pri vrhunskih živalih. Te in nekatere druge bolezni terjajo poseben, tudi znanstveni pristop, ki ga veterinar na terenu ne more opraviti. Veterinarska postaja naj bi torej tudi v bodoče opravljala osnovno veterinarsko službo, pri vseh navedenih problemih pa naj bi na pomoč priskočili strokovnjaki celjskega zavoda. Po mnenju veterinarjev rejci torej ne bodo ničesar izgubili, kvečjemu pridobili.

JANEZ PLESNIK

2. samoprispevek (1978 — 1983) v besedi in sliki

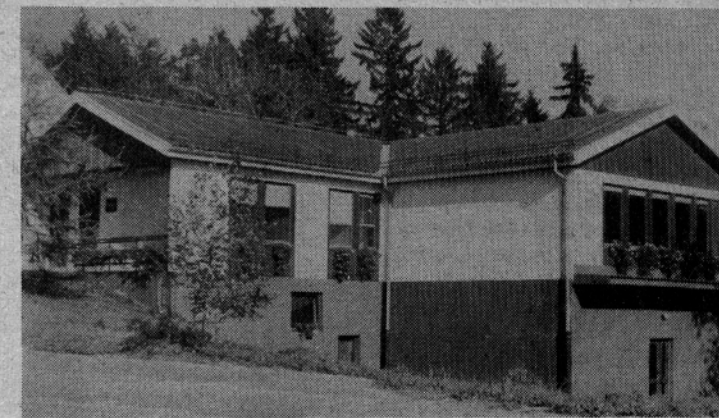
Usmeritev 2. samoprispevka je za razliko od prvega bila v tem, da se dokončajo obveznosti iz 1. samoprispevka in zagotovijo stalna sredstva za potrebe krajevnih skupnosti.

Osnove za združevanje in prispevne stopnje so ostale v glavnem enake kot v 1. obdobju, izpadlo pa je prostovoljno združevanje sredstev iz OZD in prispevki iz dohodka na osnovi BOD iz združenega dela, kar je poprej predstavljalo 26 odstotkov zbranih sredstev samoprispevka.

Po takratni razdelilni shemi so krajevne skupnosti dobile 44 odstotkov vseh sredstev, ki so jih uporabljale za financiranje lastnih programov, tri krajevne skupnosti (Solčava, Luče, Nova Štifta) pa še dodatne štiri procenete vseh sredstev kot solidarnost do manj razvitih krajevnih skupnosti. 37 odstotkov zbranih sredstev je bilo namenjenih za vzgojno-izobraževalne programe, 15 odstotkov pa za čistilne naprave (kolektor).

Kaj so z zbranimi sredstvi pridobile posamezne krajevne skupnosti, bomo priobčili v naslednjih številkah Savinjskih novic, iz skupnega programa pa so bili v letih 1978 — 1983 zgrajeni naslednji objekti:

1. Dokončanje OŠ Gornji grad (1979)
2. Podružnična šola Šmihel (1979)
3. Podružnična šola Lepa njiva (1981)
4. Adaptacija podružnične šole v Bočni v vrtec (1979)
5. Ureditev centralne kurjave na šoli Šmartno
6. Delna prenova podružnične šole v Novi Štifti
7. Vrtec v Mozirju (8 oddelkov) (1981)
8. Investicija v Domu upokoencev in varovancev v Grmovju pri Zalcu
9. 1. odsek kolektorja (skozi Nazarje)

Podružnična osnovna šola v Šmihelu

Podružnična osnovna šola na Lepi njivi

Otroški vrtec v Mozirju

Naše investicije

V prvem polletju letošnjega leta je bilo na področju mozirske občine v gradnji 43 investicijskih objektov v skupni predračunski vrednosti 1.270.825 tisoč din. Od teh objektov je 12 takih, katerih gradnja se je pričela v letošnjem letu.

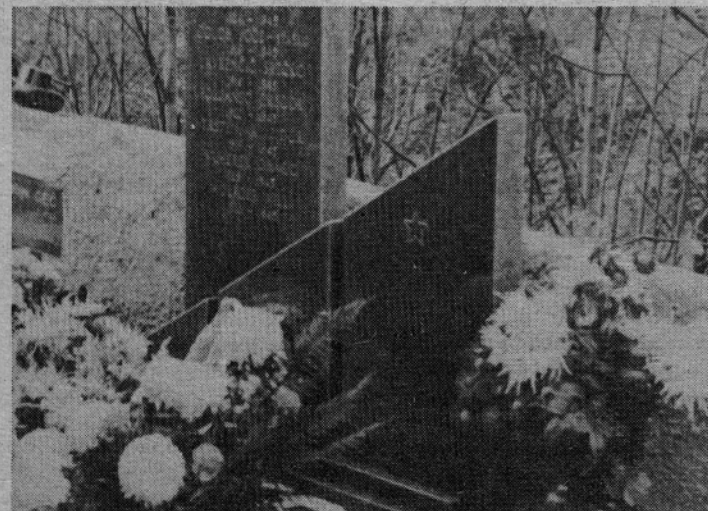
93,7 odstotka vrednosti denarja za investicije je naloženih v gospodarske objekte, 6,3 odstotka pa v objekte družbenih dejavnosti (izobraževanje, krajevne skupnosti in organizacije).

Na prvem mestu po predračunski vrednosti so investicije v stanovanjsko-komunalne objekte, sledi področje gozdarstva z devetimi investicijskimi objekti, na tretjem mestu pa je področje in-

dustrije z osmimi investicijskimi objekti.

Zanimivo je še pogledati, kako so si investitorji zagotovili finančna sredstva za pokritje investicij. Z lastnimi sredstvi je bilo zagotovljenih 54,1 odstotka potrebnih sredstev, z združenimi sredstvi pa 27,8 odstotka sredstev. Krajevni samoprispevek in druga sredstva brez obveznosti vračanja zavzemajo 15,1%, preostale tri odstotke potrebnih sredstev pa predstavljajo sredstva fonda federacije, SR in SAP za hitrejši razvoj SR in SAP, krediti, sredstva proračuna, skladov interesnih skupnosti ter družbeno-političnih skupnosti.

RAJKO PINTAR

Ob Dnevu mrtvih so mozirski borci na šmihelskem pokopališču odkrili spomenik padlim borcem v Šmihelu. Govornik je bil Anton Acman. Posebej pretresljiv je bil tisti del njegovega govora, ko se je vprašal ali smo ustvarili tak svet, kot so ga v svoji viziji gledali umirajoči junaki. Ali smo zgradili deželo tovarštva, enakosti in blagostanja, za kakršno so se borili in umirali naši prijatelji in svojci? Če bi lahko danes vstali in prišli med nas, bi res našli obnovljeno deželo, videli nova mesta, palače in tovarne, videli pa bi tudi naš spremenjeni način življenja, ki se vedno bolj oddaljuje od nekdanjih pričakovanj in obljub. Očitali bi nam upadanje tovarštva, naraščanje težnje po gospodovalnosti in socialni neenakosti, neodgovorno ravnanje z družbenimi dobrinami, izmikavanje odgovornosti in še kaj, kar slabi našo družbo ter povzroča zaostajanje splošnega blagostanja.

Bo Pavličovo sedlo končno odprto?

Leta 1969 so na podlagi meddržavnega sporazuma med Avstrijo in Jugoslavijo odprli za pešce maloobmejni prehod Pavličovo sedlo, ki naj bi povezoval Železno Kaplo z Zgornjo Savinjsko dolino. Čeprav se je medtem mešana avstrijsko-jugoslovanska komisija za obmejni promet že devetkrat sestala in je prišlo do vrste drugih pogajanj in pogovorov na občinski, deželni in državni ravni, doslej Pavličovo sedlo za motorni promet še ni odprto. Po 22 letih brezuspešnih pogajanj pa se zdaj kaže rešitev; avstrijska stran je našla ugodno možnost, ki bi se dala uresničiti, manjkajo pa še finančna sredstva.

Občina Mozirje je poleg Kamnika edina obmejna občina, ki nima naravnih možnosti za cestno povezavo z Avstrijo. Zato se Mozirjani že 22 let trudijo, da bi dobili s Pavličevim sedlom »okno« v Avstrijo. V ta namen je občina Mozirje že v 60-ih letih zgradila cesto na Pavličovo sedlo v upanju, da bo Avstrija uresničila pogoje za neovirani promet z motornimi vozili. Sicer je prišlo do rednih pogajanj med obema državama, toda brez konkretnih rezultatov. Težave so bile večinoma na avstrijski strani, kjer je zavračevala celotno zadevo birokracija. Predvsem so bile težave s posestniki zemljišč, včasih pa je gotovo manjkala potrebna dobra volja.

Hinko Čop, bivši predsednik Skupščine občine Mozirje, je bil od vsega začetka na pogajanjih in si zdaj že 22 let prizadeva za odprtje Pavličovega sedla. On je na nešteti sejah z zastopniki občine Železna Kapla in zastopniki deželne vlade obravnaval to vprašanje in izrazil stoddotno pripravljenost jugoslovanske strani. Avstrijski strani je celo pomagal s tem, da je dobil soglasje od posestnika Pavliča. Kljub temu pa se vsa ta leta ni nič konkretnega premaknilo.

Na koroški deželni vladi so se že celo ukvarjali z mislijo, da bi zaprli sedlo zaradi slabe poti na avstrijski strani. Razumljivo pa je seveda tudi to, da dandanes »pešpot« ni več običajna. Prebivalci mozirske občine imajo tako možnost priti na Koroško čez Holmec, kar pa pomeni vsaj 70 km daljšo pot.

Promet prebivalcev Železne Kaple in prebivalcev Zgornje Savinjske doline pa je zaradi geografskih zaprek seveda minimalen, čeprav vežejo prebivalce na obeh straneh pogosto sorodstva, saj so se že vsa stoletja selili Savinjčani v kapiške grape in seveda tudi narobe. »Stiki med koroškim obmejnimi prebivalstvom se v teh razmerah ne morejo razvijati zadovoljivo,« je dejal predsednik Izvršnega sveta SO Mozirje Ivo Kos, ki je prepričan, da bi odprtje

meje imelo prednosti za obe strani. »Predvsem na gospodarskem področju bi bilo dosti možnosti za konkretno sodelovanje,« pravi Ivo Kos. Pa tudi na kulturno-političnem področju se ponuja mnogo možnosti.

S strani koroške deželne vlade stalno spremlja pogajanja za odprtje Pavličovega sedla dr. Ralf Unkart, ki je imel povsem novo novico. Skupno z občino Železna Kapla so našli novo varianto: cesta naj bi vodila preko Plasnigga do jugoslovanske meje. Cesta čez Pavličovo posestvo za koroško stran s tem ni več aktualna. Nova varianta ima menda precej prednosti, saj leži na sončni strani. Tudi grof Aripand Thurn Valsassina, ki je posestnik večjega dela ceste, je načelno pripravljen dati dovoljenje, seveda pod določenimi pogoji in za določeno odškodnino.

Približno 1 km ceste pa bi bilo potrebno še dograditi, sredstva za to naj bi prišla od Zveze, saj občina in dežela menda za ta projekt nimata denarja. »Zdaj je vse odvisno od Zveze,« pravi dr. Unkart, ki je povedal, da je koroška deželna vlada pripravljena. Zveza je že v letih 1980/81 imela pripravljene za gradnjo ceste na Pavličovo sedlo približno 6 milijonov šilingov, toda tedaj je delal precejšnje težave pokojni posestnik Karl Pavlič.

Pavličovo sedlo je bilo tudi na dnevnem redu razgovorov med predsednikom slovenske vlade Sinigojem in koroškim deželnim glavarjem Wagnerjem lani decembra. Na tem razgovoru je Sinigoj poudaril državni interes Jugoslavije za odprtje sedla in izrazil upanje, da se bo zadeva kmalu rešila.

Zupan občine Železna Kapla dr. Dieter Haller je v svoji kratki mandatni dobi informiral že vse pristojne organe na deželni ravni o interesu občine in izrazil željo, da bi mejni prehod v Zgornjo Savinjsko dolino kmalu odprli. Haller je osebno tudi že imel pozitivne pogovore s posestniki ceste čez Plasnigga (npr. z grofom Thurnom) in bo zdaj povabil tudi zastopnike občine Mozirje na ogled nove variente, ki naj bi, tako Haller, končno omogočili rešitev. Haller pa je poudaril tudi, da občina nima denarja in da bo projekt morala financirati Zveza.

Od 23. do 27. novembra se bo deseti sestala mešana avstrijsko-jugoslovanska komisija za obmejni promet, in bo obravnavala tudi vprašanje Pavličovega sedla. Kot kaže, je pripravljenost na obeh straneh tako velika kakor še nikoli. V interesu prebivalcev na obeh straneh meje pa je upati, da bodo končno našli rešitev, ki bo gotovo pomenila znaten in pomemben korak k izgradnji in razširitvi stikov med deželama.

(Naš tehnik — Celovec)

V blagovnici ni zavlada panika

»Ogenj« so ukrotili

Franc Matjaž — poveljnik gasilske vaje v Mozirju

Tako velike gasilske vaje, kot je bila v oktobru mesecu požarne varnosti, Mozirje še ni videlo. »Gorelo« je središče Mozirja. Mozirje ni več tako majhen kraj, središče je goste naseljeno in če bi v njem izbruhnil požar, bi obstajala velika nevarnost, da se razširi tudi na sosednje objekte. Kako bi učinkovito ukrepali v takem primeru — to je bil osnovni cilj gasilske vaje, katere je bila načrtovana v okviru Štaba Savinjskega območja, ki ga sestavljajo Občinske gasilske zveze iz Mozirja, Žalca in Titovega Velenja. V vaji so sodelovali tudi gasilci iz ZRN iz občine Kürten, ki so na začetku vaje demonstrirali reševanje iz gorečega avtomobila. Ponesrečenec iz avtomobila je bil seveda opečen, vendar so hitro in učinkovito ukrepali člani civilne zaščite, ki so evakuirali ranjenca.

V blagovnici ni bilo panike. Vaja je potekala v času, ko je potekal skozi Mozirje najbolj gost promet in ko je bilo v blagovnici največ ljudi. Ker je »zagorela« tudi blagovnica, je bilo ob gašenju potrebno preprečiti paniko med kupci, ravno tako pa je bilo potrebno zavarovati prodajne artikule pred tatovi, ki bi prvo lahko izkoristili zmedo in oropali trgovino. Nič bolj lahka naloga ni čakala tiste, ki so bili zadolženi za promet na cesti, saj je bilo ob velikem prometu potrebno zagoto-

viti nemoten prihod in odhod gasilskih vozil.

Skoki iz drugega nadstropja. Ogenj ni prizanesel blokom za veleblagovnico. Stanovalci najvišjih nadstropij niso imeli časa, da bi se rešili po stopnicah. Zato so gasilci napihili blazino, na katero so stanovalci varno skakali. Zanimivo je, da niso skakali samo gasilci, temveč tudi drugi občani, ki so prisotne prepričali, da je to najhitrejši pa tudi dovolj varen način zapuščanja gorečih stanovanj.

Iz zvonika se je kadilo. Pogumne dečke so vedno privlačile višine. Štirje so se po stopnicah povzpeli na zvonik, kjer so se igrali z vžigalicami. Ker je notranja oprema zvonika lesena, je možnost požara zelo velika. Gasilci so predpostavili, da so se vžgale stopnice in dečki v zvoniku so ostali odžagani. Zato so gasilci demonstrirali reševanje iz zvonika s pomočjo avto lestve, istočasno pa so seveda ukrotili ogenj v zvoniku. Lestev doseže višino več kot 30 metrov.

Ogenj se je razširil na diskont. Veter je neusmiljeno raznašal ogenj s hiše na hišo in zagorelo je tudi v Diskontu. V tej stavbi je bilo gašenje in reševanje spet drugače organizirano, ker je to stavba, v kateri so trgovski in stanovanjski prostori.

Konec dober — vse dobro. V akciji je sodelovalo 97 gasilcev iz Mozirja, Nazarij, Gornjega grada, Gorice ob Dreti, Ljubnega, Titovega Velenja in Žalca. Po končani vaji je Štab Savinjskega območja ocenil, da je vaja dobro uspela.

Dodajmo še to, da je vaja vzbudila med prebivalci veliko zanimanje, kar pa je tudi razumljivo, saj vsakega zanima, kako so naše gasilske vrste opremljene in izurjene.

V Savinjskem gaju pa so gasilci iz ZRN podarili občinski gasilski zvezi Mozirje gasilsko tehnično vozilo.

RAJKO PINTAR

Pranje — problem Elkroja

V letošnjem letu bi morali v Elkroju po planu proizvesti 1.550.000 kom gotovih izdelkov, od tega 930.000 kom za potrebe domačega tržišča. Asortiman se sestoji iz različnih tkanin, približno 200.000 komadov pa je pralnih materialov, od katerih je najbolj zastopan jeans.

Proizvodi iz jeansa zahtevajo drugačno tehnologijo pranja v primerjavi z ostalimi materiali. Ta proces je veliko daljši od navedenega pranja, zato so kapacitete pralnice precej zmanjšane. Novih sistemov pranja tudi ne obvladajo razne improvizirane pralnice, ki smo se jih v preteklosti ob nastopu ozkih grl pri pranju lahko posluževali.

Pojavil se je problem, da kapacitete pranja ne zadoščajo, saj so veliko manjše od proizvedenih količin oblačil iz jeansa. Posledica tega je, da imamo velika sredstva vezana v zalogah nedokončanih proizvodov, ki čakajo na pranje, zato smo primorani za nakup repro materiala najemati kredit po zelo visoki obrestni meri.

Pomanjkanje kapacitet pranja ima za posledico tudi zamujanje dogovorjenih rokov izdobje pralnih artiklov, čeprav so leti pravočasno prispeli iz faze šivanja. Zamujanje rokov pa nas uvršča med nesolidne dobavitelje

in nam jemlje avtoriteto na tržišču.

Podaljšan proces proizvodnje zaradi ozkega grla pri pranju je doprinesel k slabšanju likvidnosti delovne organizacije in k neizpolnjevanju finančnega plana v prvih devetih mesecih tega leta. Prodaja za sezono pomlad—poletje 88 kaže, da se v glavnem prodajajo proizvodi iz jeansa. To pomeni, da lahko v naslednjem letu računamo na najmanj 300.000 komadov oblačil, ki bodo zahtevala proces pranja, to pa je približno tretjina celotne količinske proizvodnje za domači trg.

Izkušnje iz preteklega obdobja dokazujejo, da nam pranje naših proizvodov poleg finančnih problemov povzroča še problem na drugih segmentih, kot so likanje, skladiščenje, odprema na trg itd. Te grenke izkušnje zahtevajo od nas, da za naslednje leto resneje pristopimo k sistemskemu reševanju problema pranja proizvodov.

Po številnih diskusijah in iskanju primernih rešitev odločili za sovlaganje v likalnico skupaj s TT Prebold, kar naj bi pospešilo pretok in zagotovilo večjo kvaliteto pranja. Kljub temu bodo v določenih »špicah« težave še prisotne, prav gotovo pa v manjšem obsegu kot doslej.

(KROJ)

Skok iz drugega nadstropja na blazino — varno in hitro reševanje iz visokih nadstropij

Mož beseda?

Mislim, da je temelj sožitja med ljudmi medsebojno zaupanje. Če nekdo nekaj obljubi, potem naj to tudi stori, bi dejali enostavno povedano. Pa je to tako? Spet bi lahko rekli, ljudje z značajem upoštevajo dano besedo, kaj pa drugi? Med našimi predniki je bil tisti obsojanja vreden, ki ni bil »mož beseda«. Zakaj govorim o tem?

Danes je vse več primerov, ko se ljudje obvežejo na prostovoljne dajatve bodisi za posodobitev cest, razne naprave javne rabe in podobno. V naših razmerah mnogi lastniki gozdov poravnajo take obveze z lesom. Pa se dogaja, da ne držijo dane besede! Tako je znan primer, ko so bili vsi prebivalci veseli predloga krajevne skupnosti, da posodobi cesto, ki naj bi jih pripeljala do njihovih domov po asfaltni prevleki. Lepo in prav, navdušenje v pripravah se čisto sprevrže v pozabo, ko je vse gotovo in ko bi vsakdo moral zadoščiti svoji obljubi, ki jo je dal ali pa v kakšni nabiralni poli celo navdušenje splahne, ko doseže mo željeno, ni pa prav, da na tak način ravnamo, ko gre za skupne obveze, ko gre za dano besedo prizadevnim ljudem pri krajevni

samoupravi, ki so imeli nemalo letanja in truda, da so želje uresničili. Torej oni so obljubljeno opravili, kaj pa ostali?

Če so prejšnje besede bile neke vrste razmišljanje, naj bodo sedanje zelo določene. Nekdo obljubi les take in take kakovosti, z njo računajo tudi organizatorji in se glede na vrednost lesa zadolžijo, da s sredstvi pokrijejo naložbo. Pa se potem izkaže, da je marsikateri izmed koristnikov »lepe« ceste pozabil na obljubljeno kakovost lesa, ki naj bi ga dal v dogovorjene namene. In potem naj tisti, ki je že tako veliko svojega časa žrtvoval, da so dela stekla in bila tudi dokončana, spet teka od dajalca do dajalca in jih prepričuje, da bi morali dati les za katerega so se pred deli dogovorili. To ni niti lahko, še manj pa razveseljivo za nekoga, ki je svoje opravil, pa se potem spet spopada z vrsto težav, ki jih ne bi bilo treba, če bi bili vsi res »mož beseda«.

Ob koncu — vedno znova se pri takih primerih pokaže komu velja zaupati in kdo častno izpolni svojo obljubo, tudi po tem se da sklepati o takem ali drugačnem značaju sočloveka.

A. Videčnik

Bo sodelovanje steklo?

Pred mesecem dni se je v naši občini mudila gospodarska delegacija iz Cajetine v SR Srbiji. V delegaciji so bili direktorji vseh največjih delovnih organizacij iz Cajetine in so bili gostje Izvršnega sveta SO Mozirje ter najpomembnejših delovnih organizacij iz naše občine.

Namen obiska je bil povečati gospodarsko sodelovanje med obema občinama. Na zaključnih pogovorih so sprejeli nekaj konkretnih sklepov in zadolžitve, ki bodo pospešile blagovno menjavo med obema občinama.

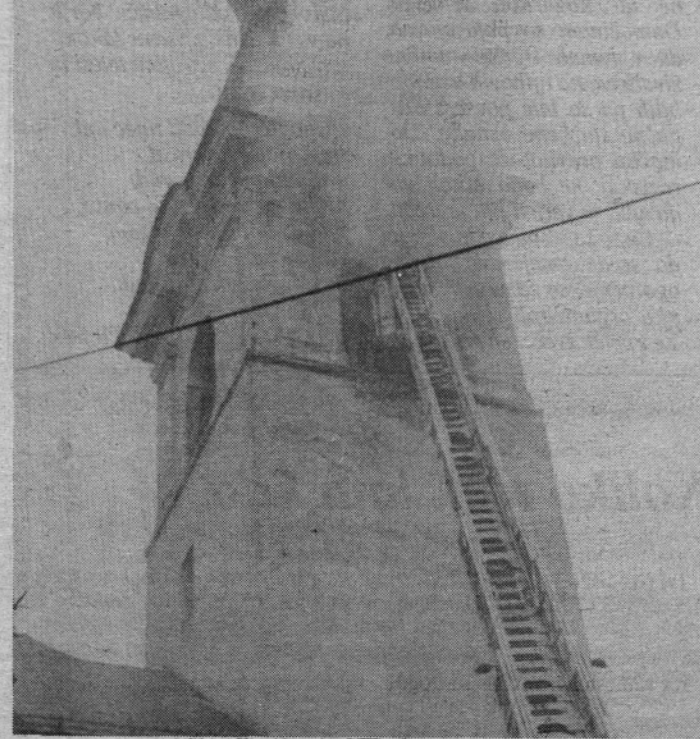
Zelo resno so razmišljali o organizaciji sejma, na katerem bo predstavljeno gospodarstvo obeh občin. Prvi sejem naj bi bil naslednje leto v Cajetini.

Blagovne menjave na drobno do sedaj skorajda ni bilo. Izjema je le plasma konfekcijskih izdelkov. Obe občini sta zainteresirani, da se ta menjava poveča, predvsem na prehranske artikle in proizvode drobne gospodarstva.

Zanimivi so bili tudi pogovori na področju gostinstva in turizma ter kmetijstva. Našim gostincem bodo še kako prav prišle izkušnje kolegov iz Cajetine, saj je pri njih turizem zelo dobro razvit.

Cajetince pa še posebej zanima organiziranost naše kmetijske zadruge in pospeševalno delo združnih delavcev.

RAJKO PINTAR

Gasilska lestev je bila kos tudi visokemu zvoniku

Še sonce ne bo maralo tega sveta

Doma sem v prelepem gorskem biseru Solčavi, lepo na varnem pod okriljem gora in gozdov. Prizadene me, če slišim, da kje izsekavajo in onesnažujejo naravno okolje. Srečna sem, ker živim v kraju, kjer lahko globoko vdihnem čisti gorski zrak, ne da bi se bala za svoje zdravje. Včasih sanjam, da sem umrla, ker nisem imela zaščitne maske. Okolje je bilo namreč tako onesnaženo, da se ni dalo normalno dihati.

Bala sem se, ko se je zgodila nesreča v Černobilu. Ampak Černobil je daleč. To, da bo v solčavski okolici skladišče jedrskih odpadkov, pa ni nekje za devetimi gorami, to je pred mojimi vrati. Kaj bo, če ta vrata odprem? Tisočletja so ljudje lahko živeli brez jedrske energije, pa so preživeli. Mi najrazvitejša generacija, pa živimo z njo. Pa bomo tudi preživeli?

Zapacali bomo ta svet, kako pa bodo v njem živeli naši zanamci, nam ni mar. Pa jaz? Misel na to, da bi mi vzeli moje gozdove, gore, reko Savinjo, travnike, mi trga srce.

Pomilujem meščane. Betonska sivina je tako pusta, da postanejo pusti, sivi še ljudje. Kaj vsega ne poznajo. Ze pogled po gozdu me osreči. Nasprotno pa ob pogledu na beton postanem otožna in nisem za nobeno rabo. Otroci se včasih pogovarjajo, kaj bi storili v primeru vojne. »Jasno: v gozd bomo šli, si odgovarjamo.

Naj nam vzamejo naše zatočišče? Vsak papirček, ki ga kdor koli odvrže, nam bolj odteguje naravo. Ko bo ves svet zasvinjan, ga še sonce ne bo moralo.

Komaj čakam, da spet stečem tja, kjer sem res doma. V gozdu. Stara debela mi pripovedujejo zgodovino mojega ljudstva, reka pa tu in tam kaj doda. Na koncu me spomni: »Varuj nas, da boš lahko tudi sama živela!« Bom«, »bom«, pritrjujem. Zaslužijo si.

BERNARDA IPAVEČ

8. razred
OŠ BLAŽA ARNICA Luče

Mladi hočemo živeti

In vendar prav danes, ko vendar ogledujemo te — še zelene hribe, ko dihamo še dokaj čisti zrak, nismo veseli. Tukaj smo, ker hočemo povedati, ker hočemo dokazati, da mi HOČEMO ŽIVETI! In za to življenje ne potrebujemo, ne nočemo nobenih odpadkov. Vprašam vas: ali nam hočete uničiti še to, kar imamo? V naši dolini, kjer se izpolnijo vse tihe želje obiskovalcev in nas samih, smo trdno odločeni: nikdar in nikoli ne bomo tukaj puščali nekaj, kar ogroža naše življenje! Ali ni dovolj, da dobimo darilne pakete iz Mežice, Šoštanj? Mar ni dovolj, da bodo v par letih gozdovi uničeni? S tako pametjo ni potrebna ne vojna, ne ubijanje. Uničili se bomo sami.

Ali ne bi bilo (skromneje) bolje, da bi živeli skromno, ampak zdravo življenje?

Da, vedno znova sprašujem vas, ki ste tukaj in to veste, tistih, ki so pa zato krivi, pa še blizu ni.

In še nekaj: ko greš ob cesti, vidiš vse mogoče vrečke in papirčke. Kdo jih je odvrzel? Kje je naša kultura?

Odrasli — bodite zgled otrokom, bodite vzgled nam mladim. Ne, ne zahtevamo preveč od vas, radi bi le lepše okolje.

In vendar — mi Savinčani, mi Slovenci se ne damo! Ne, ne in ne dličemo mladi, ključajo otroci, starejši. Nikoli ne bi radi zapustili svojih domov.

Prosim, rotim vas — pustite nam malo — samo živeti...

(Mladinci z Ljubnega)

Zdenka Ikoč je bila izvoljena za voditeljico ekološke skupine

Dr. Anton Žuntar je zbrane še enkrat opozoril na nevarnosti, ki jih prinaša odlagališče jedrskih odpadkov

Predsednik SO Mozirje Anton Boršnak je zagotovil, da družbeno-politična skupnost občine Mozirje ne bo dovolila izgradnje jedrskega odlagališča v naši občini.

V imenu solčavskih mladincev je protestno zborovanje vodil Viktor Knaus.

»Iskali so majhne živalce«

Vesti o možnem odlagališču jedrskih odpadkov v okolici Solčave so med prebivalci tega kraja, Logarske doline, Matkovega in Robanovega kota in v vsej Gornji Savinjski dolini povzročile najprej začudenje in nejevero, zatem pa velikansko ogorčenje, ki je takoj povzročilo tudi nezaupanje v ožjo in širšo družbeno-politično skupnost. Celovito pomanjkanje kakršnihkoli jasnih in odkritih podatkov, je v prvih dneh novembra rodilo veliko podtikovanj in namigovanj, polresnic in laži ter neumestnih obtožb.

Zato je bil sestanek, na katerem so se zbrali prebivalci Solčavskega in zastopniki skupščine občine Mozirje, njenega izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij več kot obeh strani je v Solčavi rodilo vrsto neumestnih obtožb na račun občinskih organov. Dovolj jasn dokaz za to je dejstvo, da so v Solčavi »vedeli« za izid glasovanja na občinskem izvršnem svetu, ki naj bi bil 7:3 v korist jedrskega odlagališča. Začudenje je bilo seveda popolno, saj na izvršnem svetu o tem niso mogli niti pošteno razpravljati, kaj šele odločiti, saj so o vsem vedeli prav toliko kot v Solčavi. Kljub vsem prizadevanjem vse do 6. novembra kakršnegakoli odgovora z republike ni bilo.

Zanimiv je tudi »podatek«, da so Avstrijci končno pristali na mejni prehod v Matkovem kotu samo zato, da bodo potem pri nas odlagali še svoje odpadke. Takšnih vesti je bilo še več in na vso srečo je bila, sicer ostra razprava, odkrita in poštena. Vsekakor so prebivalci že v sredo potrdili, da o njihovi usodi ne bo nihče odločal »na črno«. Na črno zato, ker so se na tem področju že mudile različne skupine, brez vednosti domačinov, občine ali kogarkoli drugega. Domačinom so pojasnjevali, da v jamah iščejo »majhne živalce«, na njihovih avtomobilih pa so bile povsem drugačne službene oznake. Domačinom raziskav ne bodo nikoli več dovolili in verjeti jim je treba.

Če so se v Solčavi in okolici do srede omejevali bolj na ogorčenje, so se po tem sestanku organizirali veliko bolje. Že v petek zvečer so pri tamka-

jšnji mladinski organizaciji ustanovili ekološko skupino in se takoj dogovorili, da mora takoj prerasti v občinsko društvo za varstvo okolja, saj ekoloških problemov v Gornji Savinjski dolini že sedaj ne manjka, ne glede na jedrsko odlagališče.

V soboto popoldne so v Solčavi pripravili še množično protestno zborovanje. Udeležili so se ga skoraj vsi prebivalci Solčave, Logarske doline, Robanovega in Matkovega kota ter številni udeleženci iz krajev nižje v dolini. Zborovanje je minilo v dostojanstvenem vzdušju, vendar prežeto z velikansko ogorčenostjo in neomajno odločenostjo. Dovolj zgovorni so bili že številni transparenti in napisi (»Danes nas je tukaj nekaj 100, drugič nas bo nekaj 1.000, toda takrat ne bomo s transparenti«, RTC Solčava: Radioaktivni turistični center Solčava in še in še).

Dovolj zgovorne so bile besede domačinov, otrok in mladine, zdravstvenih delavcev, predsednika skupščine občine Mozirje Antona Boršnaka, pa klene in neomajne besede kmetov iz Matkovega kota in drugod. Nihče noče in ne more verjeti, da si je nekdo izmislil odlagališče jedrskih odpadkov v središču narodnega parka, v eni najlepših alpskih dolin v Evropi, v neposredni bližini državne meje, na viru pite vode za ves spodnji del Savinjske doline, nihče noče verjeti in dovoliti, da bi žrtvoval svoje zdravje in življenja svojih otrok za koristi in nespametnost nekoga drugega. Razlogov protesta je bilo še veliko več in vsi so bili človeški, razumni in tehtni.

Bistvo sporočila s solčavskega protestnega zborovanja je kristalno jasno: prebivalci Solčavskega področja in vse Gornje Savinjske doline se bodo proti odlagališču borili na vse načine, z vsemi zakonitimi sredstvi, s svojimi telesi in za ceno žrtve.

»Mnogter je hodil tujec tod, smrt, bolečino trosil, a ni uklonil se ta rod, ni dal naprodaj svoj ponos, njih dediči svarimo zdaj: pustite nam doline, ne uničite gozdov, ljudi! Tu imamo korenine!«

J. Plesnik

Trda jedrska zanka

V Titovem Velenju je bil shod občanov, ki so protestirali proti »nameravani gradnji odlagališča jedrskih odpadkov v Velunskem gradbnu in Sloveniji nasploh«. S tem se zagata v zvezi z iskanjem lokacije in gradnje odlagališča za nizko in srednjeaktivne odpadke iz doslej edine jugoslovanske jedrske elektrarne v Krškem približuje vrhuncu.

Na tem mestu bi bilo brez koristi na široko razlagati in ponavljati argumente jedrske stroke, da je tehnologija za varno in trajno odlaganje nizko in srednjeaktivnih odpadkov znana in dostopna, da je radioaktivnost v tistih šest tisoč in nekaj več sodih, ki so se v preteklih letih nabrali ob JE Krško, tako nizka, da jih lahko kar 80 odstotkov prevažajo celo brez posebnega spremstva, da so visokoaktivni odpadki oziroma izrabljeno reaktorsko gorivo povsem ločeni in ne bodo nikoli shranjeni v omenjenem odlagališču; da mora biti trajnost, nepropustnost in popolna izoliranost tega objekta zagotovljena le za kakšnih tristo let, kar ob današnjem vedenju o gradbeništvu ne bi smelo biti prezahtevno; da že imajo podobna odlagališča ponekod po svetu, predvsem v Franciji itd.

Prav tako je, kot kaže, jalovo opravilo iskanje možnih najprimernejših lokacij za odlagališče nizko in srednjeaktivnih odpadkov po analitični poti z vnašanjem vedno novih in ostrejših izločilnih kriterijev, ki so, kakor nam je znano, prvotno število možnih lokacij na območju naše republike v preteklem letu in pol zmanjšalo s prvotnih 300 na 39, zatem na 13, cilj pa naj bi bile le dve ali tri možne lokacije. Te naj bi primerjali z ugotovitvami podobne analize, ki jo delajo na Hrvaškem, in zatem naj bi določili, glede na možnosti, najprimernejše lokacije, ki pridejo v poštev. In šele na podlagi te odločitve bi nadaljevali s terenskimi analizami na treh izbranih lokacijah. Torej stroka trdi, da še ni in ne more biti še nič določenega, kje bo odlagališče.

Toda vse to vaščane Zavodenj, Velenjčane, Slovenjgračane, Solčavane in velike večine prebivalcev naše republike pravzaprav ne zanima. Vedo le to, da gre za radioaktivne odpadke in noben argument jih ne more prepričati, da niso nevarni oziroma da se jih da tako spraviti, da ne bodo vplivali na okolje in ljudi. Ali povedano drugače, »čevljev«, ki jim jih na vse mogoče načine vsiljuje prodajalec in prepričuje, kako so udobni in moderno oblikovani, preprosto za nobeno ceno ne marajo.

Iako smo prišli do točke, ko bi morali dati pameten nasvet, kako naj se jedrski lobi (izraz res ni najboljši, je pa uporaben) reši iz zanke, ki se mu, zaradi vedno manj prostora v začasnem skladišču pri JE Krško, že močno zažira v vrat. Morebiti bo kdo ugovarjal, da zanka ne zateguje le vratov ljudi, ki so v neposredni zvezi z jedrsko energijo, ampak da je to naš skupen problem, saj elektriko iz jedrske elektrarne rabimo vsi. Toda tak ugovor zasluži takojšen drug ugovor, kajti izvirni greh (in na tem mestu je po našem mnenju srž zapleta) je jedrska stroka naredila, ko je pristala na zagon JE v Krškem, ne da bi imela zagotovljeno trajno odlagališče za njene odpadke. Torej so pravzaprav dopustili proizvodnjo, ki nima sklenjenega tehnološkega kroga, kar pa laična javnost ni mogla vedeti, tako da današnje iskanje lokacije za odlagališče ne more biti njen problem.

Toda skušajmo ostati konstruktivni. Kaj torej narediti s sodi nizko in srednjeaktivnih odpadkov, iz, upajmo, še dolgo edine jugoslovanske JE, ki so tukaj med nami in jih moramo nekam dati, nismo pa zadovoljni z argumenti, kako bi to naredili? S pomočjo vojaške in policijske zaščite v samoupravnih socialistični državi odlagališča verjetno ne bomo gradili. S podkupovanjem ožje družbenopolitične skupnosti, kar počno, na primer, v Franciji, kjer območja, ki sprejemajo take objekte, dobijo številne pridobitve na področju družbenega standarda in podobne ugodnosti, v naših razmerah tudi ne kaže računati.

Edina realna možnost — čeprav močno zaudarja po izvozu umazane tehnologije — se v tem trenutku in v zdajšnjih natektratih razmerah zdi izvoz teh odpadkov v eno izmed držav, ki imajo na razpolago velike neobjudene površine, ki bodo zaradi klimatskih in drugih pogojev, takšne tudi ostale. V naših razmerah se kot dokaj realen ponuja dogovor s Kitajsko. Čeprav ima takšno »odpravljanje« težav, kot rečeno, temno senco, pa je širše gledano nesmiselno, da bi radioaktivne odpadke odlagali v neposredni bližini naselij in zato gradili super varna in izjemno draga odlagališča (da nasprotovanj ljudi niti ne upoštevamo), če pa te odpadke ceneje ali za približno enako ceno lahko varno — radioaktivnost pada s kvadratom razdalje — odložimo v oddaljenih in za slovenske, jugoslovanske in evropske razmere neverjetno prostranih površinah.

GREGOR PUCELJ

Koliko točk ima kdo

Pri Geološkem zavodu SR Slovenije, ki je izvajal izbiranje makrolokacij, je bilo opravljeno tudi točkovanje posameznih lokacij z uporabo geološko lito-loških in geotektonskih kriterijev. Način točkovanja je predstavljen v posebnem poročilu Geološkega zavoda SRS, bil pa je uglasen na točkovalni sistem, ki ga podajamo v nadaljevanju.

Izbor lokacij je podan v razredih — številu točk, ki jih posamezne lokacije dosežejo.

Točkovanje je pokazalo, da prav optimalnih lokacij ni. Prve lokacije so šele v 4. razredu (12 točk) — tri lokacije.

V naslednjem 5. razredu (11 točk) sta dve lokaciji, v 6. razredu pa 13 lokacij. V nadaljnjo obravnavo po ostalih kriterijih so vključili še dva razreda (9 in 8 točk), tako, da imamo sedaj skupaj 39 lokacij.

Pogled na to nam dkriva, da imamo vsega 6 ali 7 širših območij potencialnih lokacij. Od tega so v širšem območju Velenja (Dobrne) kar štiri lokacije iz 4. in 5. razreda, še preostala lokacija iz teh dveh razredov pa je v širšem območju gornje Savinjske doline. Širše območje ob Savi ima več lokacij iz 6. razreda, podobno tudi širše območje ob Dravi.

(povzeto po Mladini)

Dom v Plestju

O Logarski dolini in njenih prelestnih lepota, pa predvsem o njeni bedni turistični ponudbi, je bilo izrečenih in napisanih velikansko število besed. Skoraj toliko je bilo načrtov in obljub, spremenilo pa se je bore malo, na boljše seveda. Brez posebnega hrupa pa se letos v dolini vendarle marsikaj dogaja, tokrat brez vznemirjenih besed, vendar z veliko več dela in dobre volje. Ogorčenja zaradi možnega odlaganja jedrskih odpadkov bomo v tem primeru pustili na miru, saj je pomembnejši napredek na turističnem in gostinskem področju.

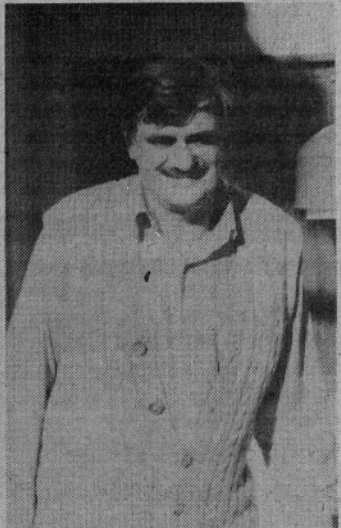
Najprej velja omeniti dom celjske Cinkarne v Logarski dolini. Cinkarna se je lani odločila za povečanje in popolno prenovitev svojega doma in v letu dni so bila vsa dela opravljena. Dom ima danes 26 ležišč v sobah višje kategorije, obnovili in povečali so kuhinjo, v posebni kuhinji si lahko gostje hrano tudi sami pripravljajo, uredili so zares lepo sejno sobo za najrazličnejše poslovne in druge priložnosti, pa tudi sicer je vsa notranost zares čudovita. Čeprav imajo prednost v domu razumljivo delavci tega celjskega kolektiva, je doma odprtega tipa, le predhodna naročila so priporočljiva. Za letos je dom že zaseden za silvestrovanje, gneča bo tudi med šolskimi počitnicami, sicer pa je na voljo vsem, ki si želijo oddiha v prelepi naravi.

Letos bo v Logarski zanimivo tudi pozimi. Lepo smučišče bo

pa še ni. Promet so v določenem obdobju povečali kar za enajstkrat in dohodek za šestkrat, kar prav gotovo nekaj pove. Do konca novembra v domu ponujajo štajerske in prekmurske specialitete in za dodatke še lovske, vsak zvečer gostom igra znani citraš Karli Gradišnik, ob petkih in sobotah imajo plese.

Tudi za zimo se vneto pripravljajo. Za to obdobje bodo na voljo tri in petdnevni paketi, s katerimi bodo nudili smučanje, strokovno vodene smučarske teke, šolo v naravi, z razumevanjem soseda pa bodo ob domu poskrbeli še za naravno drsališče. Za petke in sobote načrtujejo planinske in druge večere, enkrat tedensko filmske večere pa čajanke za stalne goste in podobno. Zanimivo bo tudi ob različnih praznikih, prvič že to soboto, ko bo na vrsti martinovanje z bogato Martinovo večerjo in družabnimi igrami, povezanimi z zares bogatimi nagradami.

Seveda imajo tudi precej težav. Ob prejšnji lagodnosti se zdaj naenkrat dogaja toliko novih stvari, nekateri kadri za nove zahteve niso bili usposobljeni, ali se novim zahtevam niso mogli in hoteli prilagoditi, zato je bilo tudi precej težav. Še posebej žalostno je dejstvo, da nov upravnik in nov zagon v Planinskem domu, nista deležna podpore posameznih odgovornih na Izletniku in tu nastaja veliko težav, za katere upamo, da se bodo kmalu razrešili. Tudi

Ivan Pozinek — upravnik Doma v Plestju (Počitniški dom Cinkarne)

Drago Matjašič — novi upravnik Izletnikovega doma v Logarski dolini

urejeno, zanj in za tekaške proge bo končno skrbel teptalec, ki ga v kratkem pričakujejo, posojali bodo smuči s celotno opremo, ostalih možnosti sprostitev in razvedrila pa tudi ne bo manjkalo, vsaj v cinkarniškem domu pa so cene zares sprejemljive za vse.

Na vso srečo so se »prebudili« tudi pri sosedi, se pravi v Planinskem domu kjer so se v zadnjem obdobju zares prebudili. Nov upravnik tega doma Drago Matjašič, z veliko gostinskimi in turističnimi izkušnjami, je dom skorajda obudil »od mrtvih«. Najrazličnejših zamisli mu zanesljivo ne manjka, zlasti takšnih, ki so z nekoliko dobre volje uresničljive takoj, seveda ob tem razmišlja tudi naprej. Dokazov za premik na boljše je veliko, zlasti v sedanjem »mrtvem« obdobju, ko je planincev in alpinistov malo, smučarjev

zato, ker imajo vso podporo prebivalcev Logarske doline, Solčave in okolice in bi bila prevelika škoda, če ne bi mogli nadaljevati, kot so začeli. Po drugi strani so nujno potrebna tudi vlaganja, saj danes nimajo niti primerne opreme, posode in podobno.

Vsekakor je njihova velika želja, da bi v domu zagotovili pravo in pestro ponudbo za stalne in prehodne goste, za planince in druge obiskovalce. Želijo si, da na podlagi njihovega marljivega in dobrega dela ter pestre ponudbe v letošnji zimi, prihodnje leto ne bi bilo potrebno iskati gostov vsehovsod, da bi se gostje sami vračali, da bi prihajali novi, saj dober glas seže v deveto vas. Pripravljeno so delati kolikor je v njihovih močeh, osnova za vse pa je večja podpora Izletnika.

JANEZ PLESNIK

Planinski dom v Logarski dolini v čudovitem jesenskem vremenu

Prenovljeni dom Cinkarne, ki je pravzaprav edini hotel v naši občini

Likovni amaterji organizirani

Že dolgo željeno in pričakovano srečanje likovnikov doline je bilo realizirano. Res je bilo prvo, otvoritveno srečanje še bolj skromno, povabilu se je odzvalo devet najbolj zagnanih in pogumnih, pokazalo pa se je, da tudi v naši dolini ta vrst ljubiteljske kulture živi in želi delovati organizirano in odmevno.

Po pozdravnem govoru Petra Širka, podpredsednika ZKO občine Mozirje, ki je prisotnim zaželel veliko uspeha in ustvarjalnih trenutkov na podobnih srečanjih, je akademski slikar Alojz Zavolovšek izrazil veselje, da je do srečanja po tolikem času le prišlo. Nanizal je nekaj spodbudnih misli in ciljev, katerih se naj vsi ljubitelji te umetnosti v prvi vrsti zavedajo, ko vstopajo v tako združenje. Ne le, da nudi delovanje v društvu možnost spoznavanja med seboj in da delujejo člani po nekih skupnih smernicah, vsak posameznik take skupine lahko najde v njej možnost za razvoj svojih sposobnosti in izpolnjuje svoje delo. Cilj delovanja je obogatitev domačega znanja pa tudi spodbujanje izvirnosti svojih zamisli. Naloga delovanja skupine je obogatitev prostega časa in vzgajanje samega sebe za

globji likovni pogled. Likovnik skrbi za vzgajanje okusa v svoji sredi, je svetovalec, s svojim delovanjem bogati sebe in svoje družbeno okolje. Privzgaja tudi odnos do kulturne dediščine, ki je za mlade člane naše družbe še kako potreben. Po pogovoru o organiziranosti skupine, ki bo delovala v okviru ZKO občine Mozirje, so se dogovorili za tedenska srečanja v obliki delovnih strokovnih predavanj. Spoznavali bodo likovne tehnike in organizirali ogled priznanih galerij. Ustvarjalnim likovnim amaterjem je bila ponujena tudi možnost razstavljanja svojih najbolj uspešnih del v Galeriji mozirje.

Vodenje strokovnih predavanj so prisotni zaupali domačima akademskima slikarjema Alojzu Zavolovšku in Tereziji Bastl.

Da bi glas o tem segel v vse kote naše doline, vabi Zveza kulturnih organizacij občine Mozirje vse ljubitelje te vrste kulture v to skupino.

Delovna srečanja bodo potekala vsak teden ob petkih od 16. ure do 19. ure v prostorih Kulturnega doma Mozirje.

I. Ž.

Nova avtobusna povezava

To ni reklama, temveč obvestilo vsem, ki se vozijo v Ljubljano. Podjetje Medkrajevni potniški promet Integral je uvedlo novo redno progo z direktnim avtobusom, ki vozi v času šolskega pouka ob nedeljah in zadnji dan praznikov, kar še posebej ustreza dijakom in študentom. Iz Mozirja pelje ob 15.16, potem pa po Zadretju, tako da je ob 15.21 v Nazarjah, ob 15.34 v Šmartnu ob Dreti, po kratkem postanku pa ob 15.45 iz Gornjega Grada nadaljuje vožnjo proti Ljubljani, kamor pripelje ob 17.10.

Ta proga je bila doslej poskus-

na, zdaj pa je navedena v Integralovem voznem redu in je — po izjavi direktorja tozda Potniški promet Prevalje, tov. Tineta Tevža — redna. Torej se nam na tem avtobusu na vprašanje, ali pelje v Ljubljano, ne bo več treba bati nesolidnega odgovora: »Če bo v Gornjem Gradu dovolj potnikov.«

Nova povezava z Ljubljano je za naše avtobusno kar malo odrezane kraje velika pridobitev; še posebej je bodo veseli vsi, ki jih moti gneča na avtobusu na isti progi tri ure pozneje.

Peter Weiss

GORNJESAVINJSKA TURISTIČNA ZVEZA MOZIRJE

razpisuje NATEČAJ ZA IZVIRNE TURISTIČNE SPOMINKE

- 1.) Namen natečaja je, spodbuditi čim širši krog občanov za oblikovanje in izdelavo predmetov, ki bi lahko služili za turistično spominkarsko ponudbo. V poštev pridejo predmeti (izdelki), osnutki in tudi zamisli!
- 2.) Natečaja se lahko udeležijo vsi občani. Še posebej pa vabimo k sodelovanju likovne umetnike in oblikovalce, mojstre domače in umetne obrti, kmete, obrtnike in turistične podmladke na osnovnih šolah.
- 3.) Poleg izdelkov domače in umetne obrti so turistični spominki lahko tudi: razglednice, nalepke, pripone, stare grafične upodobitve krajev, kopije muzejskih (etnografskih) predmetov, maskote, izdelki industrije v primernih opremi in embalaži, diapozitivi, grbi, zastavice, izdelki iz stekla, glin, keramike, kovin, voska, volne, platna, šibja, lesa, slame in drugi.
- 4.) Strokovna komisija, ki jo sestavljajo:
 - predstavnik GIZ
 - predstavnik komisije za turistične prireditve in spominke pri TZS
 - strokovnjak za oblikovanje
 - strokovnjak za kulturno dediščino
 - strokovnjak za trženje
 - strokovnjak za pravne zadeve
 bo pregledala in ocenila vse predloge, ki bodo prispeli do razpisanega roka, t. j. do 31. marca 1988. Komisija bo posebej ocenjevala na osnovi naslednjih kriterijev:
 - kakovost oblikovanja
 - izvirnost glede na sestavine kulturne dediščine (kraja, območja)
 - kakovost izdelka glede na material in način izdelave
 - skladnost vseh sestavin izdelka (oblika, barva, gradivo)
 - kulturna vrednost izdelka
 - ekonomska oz. komercialna vrednost izdelka za turistično ponudbo
 - estetska in vzgojna vrednost izdelka.
 Izdelek mora biti tehnološko primeren za serijsko proizvodnjo spominkov, torej mora imeti vse lastnosti tržno-turističnega proizvoda. Komisija bo posebej ocenjevala izdelke in posebej osnutke ter zamisli!

- 5.) Podeljene bodo naslednje nagrade:

a) za izdelke	b) za osnutke in zamisli
1. 50.000	1. 30.000
2. 30.000	2. 20.000
3. 20.000	3. 10.000
- 6.) Nagradjeni izdelki, osnutki in zamisli so z podeljeno nagrado odkupljeni in postanejo last raziskovalca natečaja. Nenagradjeni izdelki bodo avtorjem vrnjeni!
- 7.) Udeleženci razpisa naj svoje izdelke predložijo območnemu TD, ta pa Gornjesavinjski turistični zvezi Mozirje. Izid razpisa bo objavljen v Savinjskih novicah. Razstava vseh prispelih izdelkov, osnutkov in zamisli ter podelitev nagrad bo od 10 — 20. aprila 1988 v prostorih poslovalnice Kompas v Mozirju.

Pr pripravili bomo tudi pogovor z vsemi udeleženci natečaja!
GORNJESAVINJSKA TURISTIČNA ZVEZA MOZIRJE

Izobraževanje v planinstvu

Savinjski MDO je organiziral seminar za planinske vodnike (PLV), katerega zaključek je bil 25. 10. 1987 s turo čez Mrtvega meniha. Svečano podelitev značk in rdečih »maturitetnih« nageljniov tretjemu rodu je bilo v Gornjem gradu. Udeleženci so po tem obiskali še grob Frana Kocbeka, kamor so položili šopek. Seminar so uspešno opravili trije člani PD Rečica ob Savinji in samo tako dobili z njimi prve planinske vodnike v Zgornji Savinjski dolini.

Komisija za pota pri PZS je organizirala in izvedla tečaj za markaciste, ki so se ga udeležili planinci iz Gornjega grada in Rečice ob Savinji. Delovne značke markacista bodo slovesno podeljene

na zboru območne skupine savinjskih markacistov. Prvi tečaj v organizaciji MDO je bil pred leti v Mozirju in Logarski dolini.

Na začetku oktobra je bil na Mozirski koči republiški zbor inštruktorjev za vzgojo PLV in nato 11. republiški zbor PLV iz vse Slovenije. Prvi je bil v Logarski in še dva — Loka pod Raduho, Solčava. Udeležba je bila številčna od Gorenjske, Posavja, Dolenjske in Pomurja ter Koroške. Pri praktičnem delu orientacije so opravili turo na Boskovec po neoznačenih poteh in spust po delu nove Severjeve poti. Spoznali so Golte, žal doline manj, ker ni bilo razgleda.

B. J.

Mladi varčujejo

Pionirsko hranilništvo je na osnovnih šolah Gornje Savinjske doline zelo dobro uveljavljeno, po pravilu pa seveda odvisno od volje in zagnanosti mentorja. To zagotovo velja tudi za osemletko v Lučah ob Savinji. Na tej šoli je mentorica pionirske hranilnice že od leta 1973 Olga Vršnik, ki je na nedavni slovesnosti na Bledu prejela visoko priznanje — Vošnjakovo plaketo in ta nagrada za dolgoletno delo na tem področju je zanesljivo prišla v prave roke.

V lučki šolski hranilnici varčuje veliko učencev. Čeprav število iz leta v leto nekoliko niha, si prizadevajo, da bi v to obliko varčevanja vključili vse učence. To bodo dosegli le z večjo skrbjo razrednikov in z večjo pomočjo staršev, ki otroke premalo spodbujajo k varčevanju »malega« dinarja, kot pravi Olga Vršnik, zato je pomembna naloga šolske hranilnice, da učence vzgaja in navaja k varčevanju.

Vsak varčevalec s hranilno knjižico dobi tudi začetno vlogo. Posameznih obresti nimajo, ampak jih obračunavajo za razredno skupnost, ta pa privarčevana sredstva porablja za najrazličnejše namene. To so izleti, nakup šolskih potrebščin, darila za starše ob različnih priložnostih in podobno. Posebej spodbujajo namensko varčevanje posameznih šolskih organizacij in pri tem vsekakor prednjači šolska zadruga, ki se je lani posebej izkazala z zbiranjem odpadnih surovin in prisluženega sredstva namensko vložila v hranilnico. Pri tem velja omeniti, da na osemletki v Lučah veliko pozornosti namenjajo prav varčevanju s surovinami, hrano in podobno, kar je prav tako pomemben del vzgoje in izobraževanja.

V Lučah prav sedaj urejajo prostor šolske hranilnice, pri čemer jim je pomagala Ljubljanska

banka, hranilnico pa seveda vodi učence višjih razredov.

J. P.

17. oktobra je bila na Bledu 6. konferenca mentorjev mladinskega varčevanja Ljubljanske banke, kjer so bile podeljene tudi Vošnjakove plakete najbolj zaslužnim mentorjem mladinskega varčevanja v Jugoslaviji in tujini.

To priznanje je prejela tudi Olga Vršnik iz Osnovne šole Luče.

Olga Vršnik je učiteljica razrednega pouka. Mentorica šolske hranilnice je od leta 1973. V organizirano varčevanje ji je uspelo vključiti vse učence na šoli. Poleg individualnega varčevanja imajo dobro organizirano namensko kolektivno varčevanje razrednih skupnosti in društev. Zaveda se, da je glavni namen šolske hranilnice navajati učence na varčnost in to ne samo pri denarju, ampak tudi na varčevanje s hrano, z družbeno imovino in skrbeti za lepše in čistejšo okolje. Z raznimi akcijami ji to tudi uspeva. Pod njenim vodstvom mladi varčevalci uspešno sodelujejo na likovnih in literarnih natečajih, ki jih razpisuje Temeljna banka Velenje in se udeležujejo srečanj mladih varčevalcev. Dolgoletne izkušnje in veselje do dela z mladimi je pripomoglo, da je šolska hranilnica ena najuspešnejših na območju Zgornje Savinjske doline.

(iz obrazložitve ob podelitvi plakete)

Olga Vršnik z mladimi delavkami šolske hranilnice

Varčevanje pri hranilnih knjižicah

Morda se sliši čudno, je pa res, da lahko tudi pri številu hranilnih knjižic nekaj privarčujemo, tako banke, kot varčevalci.

Poglejmo, kako.

Skoraj sleherni varčevalec ima po več hranilnih knjižic z majhnimi ali celo pozabljenimi zneski, na katerih že več kot leto dni ni bilo, razen pripisa obresti, nobenih sprememb.

Hranilne knjižice z majhnimi zneski obremenjujejo računalniške možnosti in povečujejo stroške poslovanja v banki, varčevalci pa od tega denarja nimajo nobene koristi, razdrobljeni prihranki, pomenijo azdrobljene obresti, nizko obrestno mero, denar se ne obrača, niti v bankah niti v rokah varčevalca.

Kaj torej predlagamo?

Predlagamo, da se z odvečnimi hranilnimi knjižicami oglasite v najbližji enoti Temeljne banke Velenje, kjer boste izpolnili zahtevek za likvidacijo in prenos hranilne vloge in ga oddali skupaj s hranilnimi knjižicami. V nekaj dneh bo banka prenesla sredstva, skupaj s pripadajočimi obrestmi na željen račun, to je tekoči račun ali hranilno knjižico, katero redno poslužete.

LJUBLJANSKA BANKA
TEMELJNA BANKA VELENJE

Pogovarjal sem se z očetom

Nagrajeni spis medšolskega tekmovanja likovnih in literarnih del sloških hranilnic, ki ga je organizirala LB, Temeljna banka Velenje)

Moj oče je zaposlen pri KZ Mozirje. Dela v pisarni. Večkrat prihaja truden domov. Cestokrat premišlujem, kaj ga lahko v pisarni sploh trudi, saj se mi zdi delo v pisarni lahko. Ker se o tem zagotovo motim, sem mu postavil nekaj vprašanj. Dobil sem zanimive odgovore in spoznal, da je vsako delo po svoje zahtevno in težko.

M.: Očka, prosim, bi mi lahko odgovoril na nekaj vprašanj.

O.: Z veseljem.

M.: Kakšno delo opravljaš?

O.: Vodim računovodstvo v DO. Težko bi ti razložil, kaj vse obsega moje delo. Če ti le na kratko opišem, je delo sestavljeno iz sledečih opravil: Skrbim za financiranje DO, nadzorujem delo delavcev v računovodstvu, opravljam delo v zvezi z uvozom in izvozom, ter druga manjša opravila.

M.: S čim se ukvarja DO, kjer si ti zaposlen?

O.: Ukvarja se s kmetijstvom, trgovino, gostinstvom, obrtno kooperacijo in hranilništvom.

M.: Kaj ti povzroča v službi največ skrbi?

O.: Zagotavljanje finančnih sredstev za nemoteno poslovanje druge.

M.: Opraviš svoje delo v osmih urah?

O.: Včasih ga opraviš, vedno pa mi to ne uspe.

M.: Se da primerjati naša hranilna služba z našo šolsko hranilnico, jer učenci pridno varčujemo?

O.: Cilj obeh hranilnic je enak, le da v šoli varčujete učenci, pri nas pa kmetje in delavci.

M.: Hvala za prijeten pogovor.

MATJAŽ ČASL, 5. razred
OŠ Rečica ob Savinji

Anatomija neke neumnosti (II.)

Na članek Anatomija neke neumnosti, ki je bil objavljen v 10. številki avinjskih novic smo v uredništvo rejeli kar nekaj pisem, ki oporekajo avedbam v članku. Ker bi objava teh pisem zahtevala preveč prostora, bom poskušal strniti stališča iz teh pisem. Člani skupine Geneli trdijo, da med generalko (ki je bistočasno kot otvoritev razstave) so bili naprošeni, da ne bi igrali in je koncert potekal brez izgredov. Inogo očitkov je bilo namenjeno di dejstvu, da članek ni bil podsan.

Avtor članka je glavni in odgovorni urednik Savinjskih novic Rajko intar. Podpis je izpadel iz tehničnih zlogov, uredniška praksa (pri vseh isopisih) pa je, da če članek ni podsan, je njegov avtor urednik ali pa edniški odbor. Nepodpisanih in ionimnih člankov Savinjske novice : objavljajo.

Če analiziramo članek, lahko zlaa ugotovimo, da se članov skupine enerali tiče samo tisti del članka, ki vori o igranju med otvoritvijo razsve. Tu pa jim je bila v članku stora krivica, saj smo ugotovili, da ni-

so bili opozorjeni na začetek otvoritve razstave. Sekretarka ZKO Mozirje je šla opozoriti člane ansambla, vendar je prošnjo oddala nekemu mladincu, ki pa očitno ni imel nič skupnega z ansambлом, saj prošnje ni posredoval naprej. To se je ugotovilo šele po objavi članka.

Sicer pa je bil glavni namen članka opozorilo, da je tudi koncert pop in rock ansamblov kulturni dogodek. In ker je temu tako, bi morali preprečiti nošenje pijače v dvorano.

Ko je bil koncert končan, so člani ansambla in velik del gledalcev odšli iz dvorane. Nekaj posameznikov pa je ostalo in tem je treba pripisati dejanja, ki so opisana v članku. Še enkrat je potrebno zapisati, da materialna škoda ni velika, toda kakršnakoli je, je nesmiselna.

Avtor članka pa si nikakor ne dovoli podtikanja, da je vse obiskovalce koncerta označil za huligane in razbijače, ker to ni zapisano v nobeni besedi spornega članka.

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
RAJKO PINTAR

Komisija za delovna razmerja
GP »TURIST« Nazarje,
vabi k sodelovanju delavce
za opravljanje naslednjih
del in nalog:

SOZD MERX
GP »TURIST« NAZARJE

1. KNJIGOVODJA OSEBNIH DOHDKOV

Pogoji:

- srednja šola ekonomske usmeritve
- 1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas s polnim delovnim časom, z dne: 1. december 1987.

2. REFERENT ZA SPLOŠNE ZADEVE

Pogoji:

- srednja šola ekonomske usmeritve
- 1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje se sklone za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu. Delo nastopi v februarju 1988.

3. PRIPRAVA JEDIL

(več delavcev)

Pogoji:

- KV kuhar
- 1 leto delovnih izkušenj, oz. uspešno opravljen pripravniški izpit

4. STREŽBA JEDIL IN PIJAČ

(več delavcev)

Pogoji:

- KV kuhar
- 1 leto delovnih izkušenj, oz. uspešno opravljen pripravniški izpit

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni po objavi na naslov: GP »TURIST« Nazarje, 63331 Nazarje, kjer dobijo tudi vse dodatne informacije (tel. 831-911).
Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 8 dni po poteku roka za prijavo.

TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA, s. p. o. SAVINJA

63330 Mozirje
telefon 063/831 023, 831 081
telex 33 846 SAVMOZ YU

V tem obdobju vam poslovalnice

SAVINJE nudijo:

- trgovsko blago na obročno odplačevanje:
- konfekcija
- televizorji
- mopedi
- dvokolesa
- smučiči
- bela tehnika
- pohištvo
- topli podi
- na novo nudimo modne jopice iz Sirogojna
- izredna je izbira kril in modnih bluz za bližnje prazovanje
- v specerijah lahko izbirate med najrazličnejšim sadjem, zelenjavo pa vse do mesnih izdelkov, vključno z govejim pršutom
- kupci v TDO Savinja se vključujejo v nagradno prodajno igro.

SAMOUpravna STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE MOZIRJE

Na podlagi 28. člena pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj v SSS občine Mozirje se razpisuje

NATEČAJ ZA PRIDOBITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ V LETU 1988

Za dodelitev nerazporejenih in sproščenih družbenonajemnih solidarnostnih stanovanj v letu 1988 se lahko prijavijo upravičenci, ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje zgoraj navedenega pravilnika. Prosilci, ki želijo pridobiti stanovanjsko pravico nad družbenim najemnim stanovanjem, morajo vložiti vloge s potrebnimi potrdili (dokazili) na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Mozirje — odboru za solidarnostne in upokojevske zadeve.

Na natečaj morajo zainteresirani predložiti:

- vlogo z opisom bivalnih razmer,
- potrdilo o osebnem dohodku vseh članov družine (skupnega gospodinjstva) za leto 1987,
- potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov,
- potrdilo od kdaj zainteresirani živi na območju občine Mozirje.

Natečaj za pridobitev stanovanj traja do vključno 11. 1. 1988. Vloge za priglasitev na natečaj, ki bodo na SSS občine Mozirje prispele po tem roku, ne bodo upoštevane.

Vsa podrobnejša navodila o natečaju lahko zainteresirani dobijo v svojih delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih ali v strokovni službi za SSS občine Mozirje.

Steblovnik Ivan
Parižlje 11 c, Braslovče
tel. 721-017, 721-395

Opravljanje pogrebnih storitev

- priprava pokopnega mesta za žarni pogreb
- odpiranje in zapiranje grobnic
- pobiranje ponesrečencev
- dobava in opremljanje krst
- prevozi pokojnih
- postavitev mrliškega odra in opremljanje sobe
- in vse ostale storitve, ki sodijo v to dejavnost

Delamo non-stop, tudi ponoči

Ali ste že pomislili,
kje boste kupili novoletno jelko?

Novoletne jelke iz gojitvenega nasada
bo prodajal MALI IVAN, Prihova-12.

Izobraževalna organizacija
za izobraževanje odraslih
DELAVSKA UNIVERZA MOZIRJE

OBVEŠČA

Občane, delovne in druge organizacije, da bo v šolskem letu 1987/88 organizirala naslednje oblike izobraževanja odraslih in mladine:

1. ZA PODROČJE STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA: šole do V. stopnje zahtevnosti, in sicer tehniške šole: tekstilno, poklicno šofersko, administrativno, upravno administrativno, ekonomsko, lesarsko, šole za kmetovalce in kovinarsko II. oziroma IV. stopnje zahtevnosti.

2. ZA PODROČJE DOPOLNILNEGA STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA — tečaje za: varstvo pri delu, vratarje in čuvaje družbenega premožanja, tuje jezike (vseh stopenj — nemščine, angleščine), voznike viličarjev, skladiščnike, prodajalce (psihologija potrošnika), stroje pisce, za pooblaščenec gasilce v DO, s področja gostinstva, za delavce, ki nimajo ustrezne izobrazbe; predavanja o pomenu inovacij; seminar iz metodologije ugotavljanja izobraževalnih potreb v OZD.

Usposabljanje za uporabo IBM-PC:

- WORDSTAR za obdelavo besedil
- LOTUS 123 za finančne tabele
- DBASE III za vodenje in nadzor podatkovnih baz;

3. SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE

- tečaje krojenja in šivanja,
- tečaj kuhanja,
- tečaj o zamrzovanju živil,
- plesni tečaj

4. IDEJNO POLITIČNO IZOBRAŽEVANJE — po potrebah družbenopolitičnih, družbenih organizacij, društev in kluba samoupravljalcev.

Za šole do V. stopnje zahtevnosti (navedene pod zap. št. 1) bodo organizirani oddelki, če bo za vsako vrsto šole prijavljenih zadostno število kandidatov, enako velja tudi za druge izobraževalne oblike, o čemer bodo prijavitelci pravočasno obveščeni.

Delovne ljudi in občane vabimo k informativnemu vpisu za posamezne izobraževalne oblike, tudi tiste, katere niso razpisane, vendar ste zanje zainteresirani.

Delovnim in drugim organizacijam pa priporočamo, da spodbude svoje delavce in jim omogočijo študij ob delu — preko DELAVSKE UNIVERZE MOZIRJE.

Glede na število prijav in druge organizacijske pogoje, bo DU poskušala vzpostaviti kontakt z visokošolskimi organizacijami in po možnosti organizirala tudi študij na VEKS, višji pravni ali upravni šoli. Informativni vpis lahko opravite do 15. decembra 1987 pismeno (po pošti), po telefonu (831-962) ali osebno na upravi Delavske univerze v Nazarjah (prostoril Delavskega doma v Nazarjah — zadnji vhod) z navedbo:

priimka in imena, letnico rojstva, naslova stalnega prebivališča, naslova zaposlitve, dosedanje strokovne izobrazbe in navedbo želje za vpis v določeno vrsto šole ali druge izobraževalne oblike.

ljubljska banka
Temeljna banka Velenje

ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM OB DNEVU REPUBLIKE

Zveza kulturnih organizacij Slovenije s sodelovanjem Zveze kulturnih organizacij Maribor Ruše, Črnomelj, Ilirska Bistrica, Radovljica, Ljubljana Šiška in Dravograd ter Zveze sindikatov Slovenije, Zveze socialistične mladine Slovenije, tednika Mladina, revije Antena, časopisa Kmečki glas in Društva slovenskih pisateljev

razpisuje NATEČAJ

za udeležbo na 16. srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov.

Pogoji:

- Sodelujejo lahko avtorji, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše v dosedanjih republiških srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov, in to s prozo, poezijo in dramskimi deli.
- Prispevke morajo napisati s pisalnim strojem in poslati v treh izvodih, označiti pa jih morajo s šifro. Prispevkom pa naj avtorji priložijo še zapečaten ovojnic s podatki: ime in priimek, naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra.
- Tričlanske žirije (enega člana bo imenoval republiški literarni odbor, dva pa organizator območnega srečanja) bodo med pravočasno prispelimi prispevki s svojega območja izbrale najboljše avtorje za nastop na območnem in republiškem srečanju.
- Vse poslane prispevke odstopijo avtorji za morebitno objavo brezplačno. Organizatorji bodo objavili dela izbranih avtorjev na način in v obsegu, ki bo ustrežal njihovim finančnim možnostim. Rokopisov ne vračamo.
- Prispevke je treba poslati do 3. decembra 1987 na naslov: ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE, Kidričeva 5, Ljubljana (za 16. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov).

Območna srečanja bodo potekala: za Stajersko v Rušah decembra 1987, za Gorenjsko v Radovljici februarja 1988, za Ljubljano v Šiški februarja 1988, za Koroško v Dravogradu februarja 1988, za Primorsko v Ilirski Bistrici marca 1988, za Dolenjsko pa v Vinici aprila 1988. Republiško srečanje bo maja 1988.

Dotatne informacije lahko dobite po telefonu: 061 217-860 ali 211-828, int. 18.

Odbor za literarno dejavnost
Zveze kulturnih organizacij
Slovenije

SOZD MERX
GP »TURIST« NAZARJE

DAJE V NAJEM

poslovne prostore penziona

»RINKA« v Solčavi,

za dobo najmanj 5 let.

Kandidati naj vloge pošljejo na naslov: SOZD Merx, GP »TURIST« Nazarje, Nazarje 2, 63331 Nazarje, v roku 15 dni od dneva objave. Vse informacije v zvezi z najemom poslovnih prostorov dobijo kandidati na sedežu DO (telefon 063-831-911).

OBVESTILO

TVD Partizan Mozirje bo pričel z redno rekreacijsko vadbo v osnovni šoli Mozirje.

Telovadnica bo na razpolago za rekreacijo ženskih oddelkov vsako sredo od 17. do 19. ure, za mladince in člane vsak petek od 17. do 19. ure.

Želimo, da se vključite v to zimsko rekreativno vadbo, saj to je za zdravje in dobro počutje.

Člani kolektiva mozirske šole so doslej v okviru izobraževalnih ekskurzij, za katere namensko varčujejo, prepotovali že dobršen del Jugoslavije, letos pa so z istim namenom potovali v San Marino. Med potjo so si v Italiji ogledali tudi večje kulturne znamenitosti v Padovi, Raveni in Riminiju. Žal pa se iz znanih vzrokov udeležuje teh zanimivih in koristnih potovanj vsako leto manj prosvetnih delavcev. Na sliki vidimo udeležence ekskurzije v Raveni pred grobnico v kateri počiva največji italijanski pesnik Dante Alighieri (1265—1321)

Ludvik Es

Opozorila za nošenje kresničke

V prometu sodelujemo vsi vsakodnevno, vendar vsak udeleženec v prometu je tudi pešec. Najmanj zaščiten je prav pešec in zato je pogostokrat žrtev prometne nezgode. Pešci so tudi pogosti povzročitelji prometne nezgode, največkrat s hudimi ali celo tragičnimi posledicami.

Tretjina vseh Slovencev je voznikov motornih vozil, ki poznajo težave in nevarnosti, ki nastajajo ob srečanju vozila in pešca, vendar zelo malo voznikov to upošteva, kadar so pešci.

Tudi prometni predpisi v največji meri ščitijo pešce v prometu, vendar so kljub temu žrtve med njimi redne, skorajda vsakodnevne.

Vzroki za nezgode so pri voznikih in pri pešcih. Pešci se po eni strani zavedajo svojih pravic, ki so glede na gostoto prometa včasih neuporabne, saj voznik ne more ustaviti vozila na mestu, da bo pešec varno prečkal, po drugi strani pa ne upoštevajo svojih dolžnosti, ki naj vozniku omogočijo varno udeležbo v prometu, istočasno pa bi zagotovili varnost pešcev, četudi z nekoliko daljšo potjo ali izgubo časa.

Zaradi omenjenih dejstev je Svet za preventivo in vzgojo v

cestnem prometu na svoji seji dne 29. 9. 1987 sprejel naslednje zaključke:

Vsak pešec se mora zavedati, da v mraku, megli, dežju, ob sneženju voznik opazi pešca zelo pozno ali celo prepozno. Zato naj bo pešec skrajno previden pri prečkanju ceste ali pri hoji ob cestišču, kjer ni pločnikov.

Pešec naj omogoči vozniku, da ga bo pravočasno zagledal, ponoči ali ob drugih pogojih zmanjšane vidljivosti pa naj v desni žep zapne svetlobno odsevno telo — kresničko, ki bo visela ob njem. Taka telesa morajo nositi vsi otroci na cesti ob vseh pogojih zmanjšane vidljivosti, odrasli pa jih bodo nosili izven naselja, vendar previden pešec bo uporabljal kresničko tudi v naselju.

Na mokri, poledeneli ali zasneženi cesti bo vsak pešec nepotrebno tvegati življenje, če bo prečkal cesto izven prehoda za pešce, hodil ponoči izven naselja brez kresničke ali celo po desni strani ceste, da o vinjenosti sploh ne govorimo, ker voznik ob takih pogojih nezgode največkrat ne bo mogel preprečiti.

SVET ZA PREVENTIVO
IN VZGOJO
V CESTNEM PROMETU

Zakaj zapis o zadružništvu

Kmetijstvo je bila poglavitna veja gospodarske dejavnosti v Zgornji Savinjski dolini vse do osvoboditve. Seveda je pri tem treba takoj reči, da je gozdarstvo dajalo kmečkim gospodarstvom velik del dohodka, saj je od davnih časov sem naše območje bogato pokrito z gozdovi.

Fevdalni časi so bili vsakršnemu napredku med kmeti-podložniki nenaklonjeni. To je seveda puščalo globoke sledi, izredno revščino med kmečkim prebivalstvom, tudi prve čase po kmečki odvezi.

Veliko zlo za kmetije je bil dedni zakon, ki je veljal v času in po tem, ko je kmet postajal svoboden. Ta zakon namreč nikakor ni ščitil gospodarske enote, kmetije, ki naj bi bile dovolj velike za uspešno gospodarjenje. Če so fevdalci prej skrbno pazili, da se hube niso delile, proti koncu njihove dobe že tudi srečujemo pojme huba, polhube in podobno, je dedovanje zahtevalo včasih že kar droben delitev posesti. Tako je prihajalo čedalje bolj do zadolženosti kmetij in številne so morale na boben. Tako so takratne dražbe posestev ljudje imenovali. V drugi polovici prejšnjega stoletja pišejo, da je propadlo v takratni Avstrijski državi več kot 10.000 kmetij. Na vasi je odevstvo, pa tudi pijača je naredila svoje, saj so mnogi obupani iskali tolažbe v alkoholu.

V naših razmerah, ko je pretežno gornjegrajska gosposčina predstavljala tudi zemljiško, so bili odnosi med podložniki in gosposčino v marsičem drugačni, lahko bi celo trdili, znosnejši kot drugod. Veliko je k temu pripomoglo dejstvo, da v Gornjem gradu niso imeli pridvornega gospodarstva, zato ni bilo rednih tlak in takega telesnega izkoriščanja, kot ga sicer poznamo. Pa

tudi sicer so bile razlike. Denimo, nekatera posestva so se odprodala kmetom že v 17. stoletju, to pa se je zelo pogosto dogajalo v 18. stoletju. Seveda so posestva prodajali kmetom s posebnim pogodbenim določilom o nadaljnji podložnosti in prepovedi prodaje tako pridobljenih posestev.

Prehod iz naturalnih v denarne dajatve so podložniki tudi v naših krajih prizadejale, saj je denar le stežka tekal v kmečke žepce. Gornjegrajski gospodje so si obdržali pravico dajatev v blagu in to največ v skodlah in vinu. Kaj lahko razumemo, saj so imeli velike strešne površine na skrbi, vino pa je bilo tako vedno dobrodošlo.

Zgornjesavinjska kmetijska druga je, zavedajoč se svojega poslanstva, sklenila omogočiti zapis, ki naj bi razmere v našem kmetijstvu osvetlil in hkrati ohranil spomin na velike napore naših ljudi, da bi izboljšali gospodarjenje in sploh gospodarstvo. Pri tem je treba poudariti, da je Gornja Savinjska dolina bila zemljepisno vedno nekako zaprta, da se je sorazmerno pozno odprla v širše zaledje s cestami, da pa ni prišlo do načrtovane gradnje železnice skozi dolino, ker je prva svetovna vojna priprave prekinila. Tako je območje ob Savinji in Dreti še naprej ostalo pretežno kmetijsko. Šele po osvoboditvi je pričela prodirati sem tudi industrija, lesna pa se je zelo razširila, tako je danes razmerje med kmečkim in zaposlenim prebivalstvom daleč v korist slednjega. Vse te spremembe so seveda odločilno vplivale na drugačen način življenja, na napredek, hkrati pa tudi na odmiranje kmetij.

ALEKSANDER VIDEČNIK

Prosimo bralce, da pripomorejo k zbiranju gradiva (listine, poročila, slike) in ga posredujejo piscu tega zapisa.

Jesen, pozdravljena!

Prihod jeseni, tradicionalna prireditev predšolskih otrok in tovarišč iz nazarskega vrtca, je tudi letos kljub vetrovnemu in hladnemu vremenu zelo lepo uspela.

Prostori na igrišču pred vrtcem, ki so bili domiselno okrašeni z jesenskimi pridelki, so vabili malčke in njihove starše, da se priključijo zbrani veseli družini. Da je bilo lažje počakati na vse dobre, ki jih pri naša jesen, je otroke in njihove starše

razveseljeval ansambel Daretela Atelška »Veseli Drenovci«.

Skupen kulturni program vseh otrok iz vrtca je potekal sproščeno in doživeto. Po programu je bilo najbolj veselo pri peki krcmpirčka in kostanja. Kmalu je bilo vsenaokrog polno črnih noskov, ki so nam povedali, da so zelo zadovoljni.

V imenu staršev in otrok se zahvaljujem tovariščam za prijetno doživetje. I. Ž.

Spomin na Huberta Herčeka

Teško je doumeti, kako se usoda včasih kruto poigrava z našimi življenji in si izbira naključne, nedolžne žrtve.

Nihče ni mogel niti slutiti, da bo življenjska pot našega Huberta sklenjena že tako rano, v vrhuncu ustvarjalnega poleta.

Krut neizprosni davek ceste je spet zahteval življenje človeka, ki je imel pred seboj še številne načrte in naloge.

Njegove korenine izhajajo izpod lobniškega Pohorja pri Rušah, vzgajala ga je mati, ki se je zaradi službenih obveznosti morala seliti v Ljubljano in nazadnje v Celje, ker se je mladi Hubert tudi prvikrat srečal z družbenopolitičnim delom in kjer je tudi prevzel odgovorne funkcije v mladinskem komiteju v takratnem celjskem okraju.

V Gornjesavinjsko dolino so ga službene obveznosti pripeljale pred trindvajsetimi leti, bil je najprej sekretar in nato predsednik občinskega sindikalnega sveta. Nato je eno leto opravljal dolžnosti tajnika občinske skupščine, leta 1974 pa je po novi ustavi ureditvi družbenopolitičnih skupnosti postal prvi predsednik Izvršnega sveta. Od tod ga je življenjska pot vodila v Gorenje. Pred nekaj leti pa se je odločil za samostojno obrt v stroki, ki se jo je najprej izučil v mladih letih.

V teh letih smo se prepričali v njegovo delavnost, pripravljenost in sposobnost za vključevanje in razreševanje vseh vrst problematike, zato je bil ob zadnjih volitvah zopet izvoljen za člana Izvršnega sveta za področje drobnega gospodarst-

va. Zelo aktivno je sodeloval tudi v obrtnem združenju, kjer je bil član Izvršnega odbora.

Huberta smo zlasti cenili zaradi njegove odkrite besede za grajanje in pohvalo. Tudi zaradi tega, ekzaktnosti pri delanju ter hotenja za spreminjanje razmer je na svoji življenjski poti okusil grenkobo drugačnih navad in prakse.

Kljub temu je ostal zvest svojemu ideološkemu prepričanju, na vsakem koraku se je bil pripravil spopasti za uresničevanje ciljev naše socialistične samoupravne družbene ureditve.

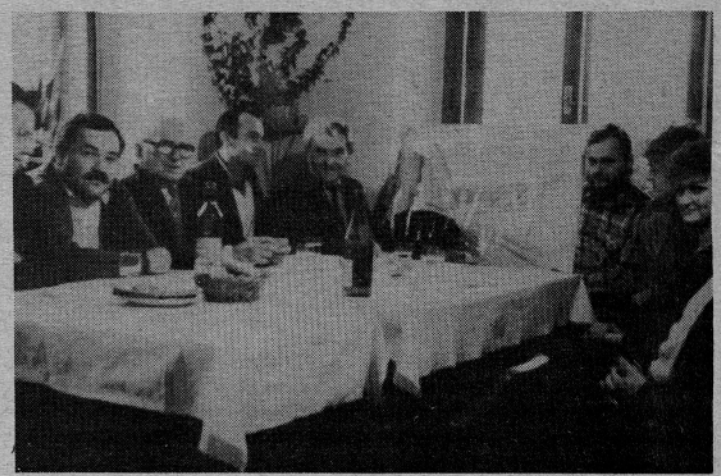
Hubert je bil tudi prvi odgovorni urednik glasila Savinjskih novic, prva številka nosi datum 6. november 1969, 6. novembra 1987 smo se od njega poslovili v Gornjem gradu.

Spomin na Huberta nas bo trpko spremljal skozi življenje in nas svareče opozarjal, da se bomo ob vsakodnevem delu in ravnanju resneje zavedali kratkosti in minljivosti lastnih usod.

REZIKA PLAZNIK

Otroci iz nazarskega vrtca so z glasbo in plesom pričakali Botro Jesen. Prinesla je bolj malo sonca, toda to pač ne more pokvariti razpoloženja našim najmlajšim

V zahvalo za predano in skrbno desetletno urednikovanje Savinjskih novic, so člani uredniškega odbora pripravili svojemu dosedanjemu uredniku Aleksandru Videčniku skromno slovesnost. V zahvalo so mu podarili sliko akademskega slikarja Alojza Zavolovška s podobo Mozirja, kateremu je posvetil vse svoje uredniško in publicistično delo

Naši umetniki razstavljali v Kürtnu

Tisti, ki malo bolje spremljate delo naših gasilcev in tabornikov, kraj Kürten — vsaj po imenu — že poznate.

To je namreč središče nemške občine, nedaleč od Kölna, ki si že nekaj let prizadeva vzpostaviti z našo občino kar najbolj plodno in vsestransko sodelovanje.

Doslej so ti stiki v glavnem živeli in se razvijali le na področju gasilstva in taborništvu, letos pa so se temu sodelovanju pridružili še umetniki in ljubiteljski ustvarjalci. Le-ti so se 24. in 25. oktobra

t.l. udeležili skupinske slikarske razstave v občinski hiši v Kürtnu S svojimi deli so se tujem občinstvu predstavili: akademski slikar dr. Jože Muhovič, akademski slikar prof. Alojz Zavolovšek Roman Makarovič, Franc Pus toslenski in Ida Voler. Razstavljalci so skupaj z umetniki in »hobby — umetniki« gostiteljske občine, ki so izrazili željo po predstavitvi v Sloveniji. Razstav so se udeležili tudi predstavniki občinskega in področnega tiska. A. K. E

Avstrijec Willi Wolfger je bil partizan

Na spominskem obeležju, ki so ga ob Dnevu mrtvih odkrili Šmihelčani na pokopališču v Šmihelu, je zapisano tudi ime Willi Wolfger. Gre za Avstrijca iz Leobna v Avstriji, rojenega 25. 5. 1913, ki je na pragu svobode, leta 1945 padej kot borec Serčerjeve brigade v Šmihelu.

Willi Wolfger je bil po svojem prepričanju socialist in zato nasprotnik nacizma in fašizma. Gestapo ga je takoj po Hitlerjevi zasedbi Avstrije, leta 1938, aretirali in deportiral v kazensko taborišče Dachau, kjer je bil zaprt več let.

Ko so ga med vojno izpustili, je moral takoj v nemško vojsko. Dodelili so ga enoti planinskih

lovcev v Celovcu. Tu se je tako povezal s protifašističnimi aktivisti in pomagal ljudem, ki sta jil preganjala nacizem in gestapo, d so se priključili slovenskim — koroškim partizanom.

Ko mu je zaradi take dejavnosti postalo vroče, je tudi sam še nekim tovarišem odšel v partizne. Priključil se je kot borec Serčerjevi brigadi in kot tak tudi pa del v Šmihelu devetega aprila 1945. Willi Wolfger je tako naš poslednji počitek med svojim soborci — slovenskimi partizani. Tako, kot vsako jesen, so tudi n letošnji Dan mrtvih, njegov grob obiskali sorodniki iz Avstrije. T. I

Nogometaše je zeblo

Komisija za šport in rekreacijo pri Občinskem svetu Zveze sindikatov Mozirje je v sodelovanju s športnim društvom Vrbovec organizirala občinsko sindikalno prvenstvo v malem nogometu.

Tekmovanja se je udeležilo 12 sindikalnih ekip, najboljši nogomet pa so prikazali TOZD Proizvodnja Elkerj, drugi so bili nogometaši TOZD-a Kovinarstvo Ljubno, tretji pa nogometaši iz TOZD-a Energetika GLIN.

Organizacija tekmovanja je bila odlična, za kar gre zahvala prizadevnim delavcem ŠD Vrbovec Nazarje.

Turnir je potekal v zelo hladnem

vremenu, tako da bi bilo prav, če prihodnji turnir naslednje leto organizirali vsaj mesec dni prej.

RAJKO PINTA

Takoj zaposlimo delavko za šivanje izdelkov iz usnja

LUKAČ MILENA
Ljubija 15
63330 MOZIRJE
Telefon: 831-668.

Štiri Maistrove borce še imamo v naši občini. Pred odhodom v osrednjo proslavo ob odkritju spomenika svojemu generalu Mariboru, smo jih ujeli v Mozirju. Od leve proti desni stojijo: I. nac Tiršek, Janez Dešman in Rok Kopitar. Manjka pa Frai Potočnik.

Dom v Plestju leta 1954

Legenda o Kunigundi

Med ljudstvom so ohranjene razne legende, ki žal iz roda v rod tonejo v pozabo. Zato je prav, da včasih obudimo spomin na te stare zgodbe, ki so nekoč krožile med ljudmi.

Izpod peresa Joh. Gabriela Seidla (v drugi polovici prejšnjega stoletja profesor na celjski gimnaziji), najdemo zapis o čudežnih ozdravitvah gluhih pri cerkvi sv. Radegunde nad Mozirjem. Takole opisuje legendo.

Severno od trga Mozirje, ki je oddaljen od Celja kake štiri ure hoda, je v prijazni okolici na poti proti Šmihelu samotna cerkva posvečena sv. Radegundi. Blizu nje se pogosto proti večeru slišijo nenavadni in čudni glasovi, kakor da bi iz globine v gori venelo koralno petje. Pravijo, da prihajajo ti zvoki iz jame, ki se skrivnostno vije po notranosti gore, vhod pa je blizu cerkve. Vsakega, ki sliši čudovite zvoke obdaja vzvišen občutek veličastja...

Kot pravi legenda, je nekoč nedavno od cerkve zaspal pošten, vendar pa gluhi kmet iz okolice. Ni dolgo spal, ko se mu je zazdelo, da sliši čudovito prijazne zvoke, seveda je njegovo gluho oho prvič zaznalo neke glasove, zato se je tembolj začudil. Pravi pa legenda, da je ob njih zaznal v sebi veliko srečo in hrepenje po tem, da bi bila to resnica.

Dvomil je namreč ali se mu le zdi, ali pa je res, da so gluha ušesa resnično zaznala glasove, ki so ga pritegnili, da jim je sledil do skale, kjer je bil vhod v podzemsko jamo. Bolj ko je hodil v notranost gore, glasnejši so postajali zvoki. Jama se je nenadoma razširila v veliko dvorano, polno svetlobe in kristalov. Tam je kmet zagledal številne prekrasne vile, ki so igrale na vse vrste glasbil, melodije pa so delovale kot najlepše zvoneče besede ljubezni in dobrote. Kot v sanjah je taval in končno je bil spet na prostem pred jamo, kjer je spet zaspal, vendar pa ni bil več gluhih... Dolga leta so govorili, da tisti pravičnejši, ki je gluhi in se priplazi v jamo za cerkvijo sv. Radegunde zasliši prav tako tiste vzvišene zvoke in sluh se mu povrne.

Legende so, kakor tudi reki in pregovori, dragocena kulturna dediščina in vsak omikan narod jih spoštuje. Treba pa je ob poslušanju ali branju takšnih zgodb razumeti, da sega njih izročilo že dolga stoletja in v tem je tudi njegova vrednota.

A. Videčnik

Vir: Joh. Gabriel Seidl, Sagen und Geschichten in Steiermark, Graz 1881

Vsebina življenja je lahko tudi glasba

Tako bi lahko rekli za človeka, ki je že od svojega šestega leta naprej zapisan glasbi. Štefan Skornšek je imel očeta, samouka, ki je delal razna glasbila, tako tudi harmonije. To je bil preprosti človek, živel je na Brezju, znan pa je bil, da se je marsikatera večšina naučil v svojem trdem življenju, ko je moral skrbeti za številno družino, sicer pa je bil po poklicu tesar. Mali Štefan je zato že pri šestih letih pričel izostrevati svoj poslušal na harmoniju doma, pozneje pa je v glasbi iskal tudi svoj poklic. Leta 1923 se je vpisal na Orglarsko šolo v Celju, leta 1925 pa je že redno igral v mozirski cerkvi, no in od takrat pa do danes je veliko let — jih tudi sam šteje kar 80.

Znano je, da so slovenski organisti v mnogočem pripomogli k širjenju pevske kulture, da so posebno na Primorskem in Koroskem delovali narodnozavedno. Petje je našim prednikom pomenilo veliko več, kot to danes lahko dojamemo. Peli so ob vsaki priliki, žalostni ali veseli. Naše ljudstvo je množično izražalo svoje razposloženje prav s pesmijo. In v takih časih, so številni organisti postali znani in uspešni skladatelji, njih dediščina je velika in dragocena. Največkrat pa so bili tudi pevovodje domačih zborov.

Štefan Skornšek je takoj po vrnitvi iz šole pričel delati v mozirskim cerkvenim in prosvetnim zborom. Prav ta dejavnost ga je še posebej navdušila in ko je postal zborovodja združenih pevskih zborov Gornje Savinjske doline je smatral to kot obvezo za še boljše delo v zborovskem petju. Trudil se je po svojih močeh, strokovno pa se je izpopolnjeval v takratni Pevski zvezi Slovenije, ki je prirejala tečaje in seminarje za pevovodje. Treba je pač upoštevati tisti čas, ko so bili le redki višješolani strokovnjaki na deželi. Skornšek se spominja, da je v tridesetih letih bilo kar 122 pevovodij združenih v Pevsko zvezo. Ko je govoril o združenih zborih

v dolini, je poudaril, da so takrat ljudje na sploh zelo cenili pevsko kulturo in ni bilo koncerta, ki ne bi bil dobro obiskan, zborov pa je bilo 14, to pa pomeni lepo število organiziranih pevcev.

Štefan Skornšek deluje kot pevovodja torej že polnih 62 let, seveda pa sedaj vodi le še cerkveni zbor v Mozirju, čeprav je dolga desetletja delal tudi v mozirskim zborom.

Druga vojna je prekinila zborovsko petje, saj se slovenska beseda ni smela več slišati na zasednem ozemlju. V cerkvi so sicer še peli, vendar le latinsko, pa še to ne dolgo.

Ko so leta 1944 v dolini pripravljali volitve v ljudske odbore, je Skornšek spet nastopal s svojimi pevcii na mitingih, le da je številčno bil zbor oslabljen, saj so se mnogi borili v vrstah osvobodilne vojske, številni pa so bili pregnani. Vendar pa so pomenili meseci svobode v dolini pravo prebujenje v narodnostnem kot tudi v političnem smislu. V Mozirju je bil v novi odbor izvoljen tudi Štefan Skornšek, zadolžen za gospodarska vprašanja.

Spomini Skornška so dragoceni. Sežejo tja v čase, ko za nastope še ni bilo povsod na voljo dvoran, pa so peli kar pod večjimi kozolci, tako je bilo leta 1930 tudi v Radmirju, kjer so pripravili koncert pod Žehlovim kozolcem, ljudi pa je bilo toliko, da so stali še daleč zunaj kozolca. Lepo je bilo tudi na prvem večjem koncertu leta 1929 v Mozirju, ko so sodelovali zbori iz Šmihela, Mozirja, Škal, Velenja, Štojanja in Nazarij. V resnici je šlo za veliko pevsko srečanje v Mozirju, ki ga je pripravil v glavnem Skornšek. In ob koncu razgovora še osebno vprašanje — kaj menite o sedanjem stanju zborovskega petja? Skornšek: Razveseljivo je, da je vse več zborov z mladimi pevci, kakovost je seveda na zelo visoki ravni, res pa je tudi, da ljudje spet iščejo veselja v slovenski pesmi...

A. Videčnik

Umirajoča zemlja

Bilo je, ko so še peli petlini.
Bilo je, ko so še mlini bistri vodam govorili.
Tiste čase, ko si legel na tla, te je zemlja objela, ko si legel na tla, ti zemlja telo je razvnela.
Tiste čase svetloba skozi veje še toplo je žarela.
Potem je ugasnila.

TRBOVSEK MILKA

Združeni pevski zbor GSD po nastopu v Bočni leta 1934

Veterinarsko dežurstvo

16. 11. do 20. 11. Šturm Bojana, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-017, 857-722
21. 11. do 22. 11. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
23. 11. do 30. 11. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-179
1. 12. do 6. 12. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
7. 12. do 13. 12. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
14. 12. do 20. 12. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-179

Dežurna služba Elektro Celje

Od 30. 11. do 6. 12. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
Od 7. 12. do 13. 12. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
Od 14. 12. do 20. 12. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
Od 21. 12. do 27. 12. Nadežnik Srečo, Nizka, tel. 831-706
Od 28. 12. do 3. 1. 88 Jeraj Franc, Pihova, tel. 831-910
Stranke obveščamo, da je v zimskem času od 1. 11. 1987 do 31. 3. 1988 delovni čas Nazornišva od 7. do 15. ure, ob torkih pa od 7. do 14. ure.
V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje, tel. 25-841, kjer dobite vse potrebne informacije

Kino dom Mozirje v decembru

1. MORILEC V HIŠI — ameriški film — kriminalka
3. JAGODE V GRU — domači film — komedija
5. 6. PROFESORJI SO PONORELI — ameriški film — komedija
8. KONVOJ ŽENÁ — francoski film — avanturistični
10. ZELENI PEKEL — brazilski film — avanturistični
12. 13. TOP GUN — ameriški film — akcijski
15. FANTJE ZA ZVEZO — francoski film — komedija
17. NI ČASA ZA SMRT — ameriški film — avanturistični
19. 20. NEZAVAROVANI ZAPOR — ameriški film — avanturistični
22. TEŽAVE Z DVOJNIKOM — nemški film — komedija
24. OPERACIJA »HARPUNA« — francoski film — kriminalka
26. 27. BMX BANDITI — angleški film — akcijski
29. PIZZA CONNECTION — ameriško/italijanski film — kriminalka
31. V KREMLJIH VOHUNOV — Hong Kong — akcijski

Kino »Jelka« Nazarje v decembru

2. SAMO BOG OPROŠČA, italijanski film — vestern
5. 6. STVARNOST, ameriški film — grozljivka
11. OAZA DEKLE NA STRANSKI POTI, francoski film — erotični
12. 13. ELEKTRIČNE SANJE, ameriški film — glasbena komedija
16. ZAFRKBANTJE, ameriški film — zabavna komedija
19. 20. KONTODOROV LET, italijanski film — akcijski
23. FANT KLUBA FLAMINGO, ameriški film — ljubzenski
26. 27. AVTOSTOPAR, ameriško, kanadski film
30. OCTOPUSSY, ameriški film — pustolovski

Vodja kino sekcije:
Pajk Franjo

Kino Gornji grad v decembru

5. — 6. 12. 1987 OPERACIJA HARPUN — kriminalni
12., 13. 12. 1987 ŠEST ŠVEDINJ NA BENCINSKI ČRPALKI — erotični
19., 20. 12. 1987 TATOVI ZLATE KOBRE — avanturistični
26., 27. 11. 1987 NAVAHO GROM — avanturistični
31. 12., 1. 1. 1988 OBRAČUN V BLAGOVNI HIŠI — komedija

Matična kronika za oktober 1987

POROKE:

1. Breznik Matjaž, star 22 let iz Luč 96 in Selišnik Martina, stara 20 let iz Luč 67

SMRTI:

1. Kuhar Jozefa, stara 87 let iz Tiroseka 2, 2. Fielj Janez, star 60 let iz Bočne 57, 3. Pojškruh Marija, stara 67 let iz Tiroseka 29, 4. Brunet Veronika, stara 57 let iz Tera 41, 5. Jakop Martin, star 78 let iz Savine 84, 6. Košec Remigij, star 31 let iz Rimskih Toplic, 7. Matko Elizabeta, stara 90 let iz Brezja 16

Nove knjige v občinski matični knjižnici

I. LEPOSLOVJE: Follet, K.: Lezi med leve, Holt, V.: Rajski otok, Križanovsky, O.: Črnogledi humorist za rešetkami, Steel, D.: Njena družina, Blatnik, A.: Plamen in solze, Zidar, P.: Otožni rob vaze, Simon, C.: Flandrijska cesta, Zbirka Moj roman: Jakes, J.: Ljubez in vojna (nadaljevanje romana Sever in jug), Caldwell: Prava želja, Miller, H.: Tih dnevi v Clichyju, Steel: Vrnitev, Coulonges: Zbogom divjakinji, Dye, D. A.: Vod smrti (Platoon), Pytlík: Potepuška gos (življenjepis J. Haška), Kiš, D.: Enciklopedija mrtvih
II. STROKOVNA LITERATURA: Kmecl, M.: Ljubljana, Umetnost v likih: Klasična razdobja antike, Nastajanje Evrope, Visoke kulture starega sveta, Faksimile pisma Vuka S. Karadžića knezu M. Obrenoviću, Bernik: Ivan Cankar, Kolar, M.: Umetnostno besedilo in učenc, Marentič & Požarnik: Nova pota v izobraževanju učiteljev, Špiler: Osebni računalnik, Špiler: AUTOCAD 2.6: programski apket za tehniško risanje, Del Cott, R.: Medicinski terminološki slovar, Coleman: Stres in vaš žolodec, Honey: Reševanje osebnih težav, Mahne: Radiestezija, Oetker: Česen, Hartman: Lovske puške
III. MLADINSKA LITERATURA: Zbirka Čebela: Dajčman, M.: V gozdu imam prijatelje, Župančič, O.: Črep na tleh je lonček, Podkovana žaba, Mumubaj in sedem razbojnikov, Zidar, P.: Miki, Kramberger: Pasja zloženka, Kresnice (slikanja), Batič, M.: Mlada beseda, Robertson: Zakajček: za mlajše in starejše radevedneže

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZDL občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rajko Pintar — Tajnica urednika Mija Pavlin — Fotograf-ska priprava Ciril Sem — Uredništvo in uprava: OK SZDL Mozirje, telefon (063) 831-850 — Žiro račun pri SDK ekspoziura Mozirje, številka: 52810-637-55424 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavke, filmi in prelom DIC, tozd Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 / 172 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Ebhardtovo Popotovanje v Logarsko dolino (7. del)

V dosedanjih šestih nadaljevanjih smo s Ferdinandom Ebhardtom prehodili pot iz Zelezne Kaple na Koroskem v Logarsko dolino in po tem do Mozirja, kjer smo s njegovimi očmi občudovali naravo, predvsem seveda v Logarski dolini. Zdaj nam preostane le še to, da o potopisu zremo končno besedo.

Njegov pisec, Ferdinand Ebhardt, rojen leta 1838 v Wiesbadnu, je bil oficir v avstrijski vojski; bil je v Italiji in sodeloval pri okupaciji Bosne leta 1878, po pokopitvi pa se je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja začel ukvarjati s pisanjem in objavljaniem neposlovja. Ustvaril je nekaj manj pomembnih dram, pesmi in pesnitev ter spisal vsaj en potopis. Umrl je ob koncu prve svetovne vojne, leta 1918.

Za nas, Zgornjesavinjčane, je zanimiv zaradi dveh del, in to zaradi pesnitve Roža Logarske doline, ki jo je objavil leta 1893, in zaradi potopisa Popotovanje v Logarsko dolino. Ta dolina je bila sploh predmet njegovega velikega zanimanja. Od Antona Ašker-

ca vemo (to nam je sporočil Fran Kocbek), da je Ebhardt svojo pesnitev napisal, ne da bi videl toliko opisovano dolino v živo — po njej se je sprehodil le po zemljevidu. Obiskal jo je šele dve leti pozneje, leta 1895, o čemer je napisal potopis, ki je izšel naslednje leto v reviji Grazer Schreibkalender (in je bil na tem mestu preveden v zadnjih številkah).

Pisec je bil avstrijski turist, ki si je na Koroskem našel popotnega tovariša in najbrž slovenskega vodiča in nosača, ki ga hoče prikazati čim bolj bedno (kot pijanca, zaspaneta in lenuha, poleg tega pa je še grdo obut in oblečen, krivonog in kar je še takega).

Na potopis je navešeno marsikaj, s čimer poskuša Ebhardt vplivati na čustva bralcev, včasih s prav poceni prijemi. Tako na primer je opisu pogrebne sprejave na koroski strani dodana idilična slika nekoč srečne družine. Temu bi lahko rekli romantični del Ebhardtovega potopisa.

Veliko pa je tudi stvarnega. Pri potopisu je to seveda opis poti, ki

je skop, vendar vsaj ne odstopa od resnice. Imena so pisana po nemško in v tem jeziku brez potvarjanj (kar pa govori bolj o tem, da je polkovnik Ebhardt znal brati zemljevide, kot pa o njegovem zanimanju za naše kraje pri domačinih, saj njihovega jezika sploh ni znal). Izvemo na primer, da je za turistično hišo v Logarski dolini skrbel Piskernik, in celo to, kakšna je bila od znotraj. Ebhardtov potopni tovariš je očitno znal slovensko, saj je avtor v Logu obžaloval, da ni mogel slediti pogovoru med spremljivcem in kmetom Logarjem. Izvemo tudi nekaj dejstev o gradnji ceste v Solčavo. Potopis, ki je bil objavljen v enem delu, so krasile tudi fotografije, in sicer Logarske doline, slapje Rinka, Solčave in Igle. To je tudi eden najzgodnejših primerov objavljanja fotografij, ki se je takrat sploh začelo uveljavljati, iz naše doline. Težave pa je imel Ebhardt pri določitvi višine slapa Rinka: s 120 metri je pač hotel poudariti veliko višino.

Dar opazovanja in pesniškega opisa se pri Ebhardtju izkaže kot

rahlo zakrnela stvar. Vse prevečkrat namreč uporablja iste pridevnike pri opisu pokrajine, ki je veličastna, enkratna in kar je še takega. Mi kot bralci lahko to le zamerimo, ne moremo pa ga vzeti v šolo, da bi pisal bolj in bolj razgibano. (V tem pogledu je bil potopis nehalna naloga tudi za prevajalca.)

Zato lahko rečemo nekako tako kot Aškerc, ko je izrekel oceno Ebhardtove pesnitve Roža Logarske doline: »Tista mešanica epike z liriko mi ne ugaja in morda še marsikomu drugemu ne.« Vse premalo je v potopisu takega, kar bi nas pritegnilo zaradi Ebhardtovih dobrih in enkratnih, osebnih pogledov na naravo. Najbrž je nekaj za to kriv tudi drugačen okus časa, v katerem živimo.

Torej nič enkratnega, a z zanimivimi posameznostmi v celoti, ki jo moramo poznati, še posebej zato, ker je to prvi in najbrž edini opis poti s koroske strani v Zgornjo Savinjsko dolino.

Peter Weiss